ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4439 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 26/9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1900 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1313 ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4439

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولی) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les abonnements sont reçus
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 փարա

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	բշ.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115
դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԵՒ «ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՕՐԵՐ»

Ա.

Որչափ ալ բարձր ըլլայ հրապարակագրի դերը, չատ ցաւալի է որ ոմանք սխալ ըմբռնած են զայն, եւ իրօք յաճախ հայ մամուլին մէջ կը տեսնենք այնպիսի մրցումներ, որոնք մեծ մասամբ արդիւնք են խեղաթիւրումներու, սխալ տեղեկութիւններու, գժու

նկատումներու և ճշգմիմ հաշիներու: Խմբագիրը, իր հրատարակած թերթին մէջ, երբեմն սանձարձակ ազատութիւն մը չնորհելով իրեն, անխիղճ հարուածներ կը տեղայ, առանց ի նկատ առնելու պատչաճից օրէնք և գիտակցօրէն խեղդելով իր մէջ խղճի ամէն զգացում, մանաւանդ երբ տեսնէ թէ այդ կարգի խարեպատիր գրուածներու միակ պատասխանը կ'ընդ արհամարհում լռութիւնը: Մի՞ինչդեռ յայտնի է թէ ճշմարիտ հրապարակագիրը կամ որ և է խմբագիր, որ լաւ ըմբռնած է իր քաղաքակրթիչ դերը, պէտք է որ դերծ ըլլայ անբարեկիրթ յոխորտանքէ և եթէ հարկը կը ստիպէ զինքը՝ մատնացոյց ընէ որ և է թերութիւն—հիմնաւոր ըլլայ թէ ոչ—չատ համեստ և զգուշաւոր լեզու մը կը գործածէ, ուղղամիտ, ուղղադատ և սկզբունքի տէր է, չի խեղաթիւրեր իր ստացած տեղեկութիւնները կամ առ ի հրատարակութիւն իրեն ուղարկուած գրութիւնները, խնամ կը տանի՝ գէթ խմբագրականներու մէջ՝ քերականական սխալներէ զերծ մնալու, չներչնչուիր այն ամէն թելադրութիւններէ՝ որոնց նպատակակէտն է գուցէ նիւթական շահ: Ի հարկէ մեր խօսքը այն եւրոպական հրապարակագիրներու վրայ չէ, որոնք իրենց ընտրած ասպարէզին չարաշահութիւններ հանելով կեղծ ժողովրդականութիւն մը կը քարոզեն և ամէն օր իրենց օրաթերթերուն մէջ կ'ածեն այնպիսի հուկիթներ, որոնք յաճախ առելի կամ նուազ ոսկեզօծուած են:

* * *

Պոլսական օրաթերթ մը, ժամանակէ մը ի վեր, իր հաղդային նոթերով կը փորձէ ճիշտ վարժարանական վերամուտի միջոցները, անխնայ հարուածել Սանասարեան հաստատութիւնը: Անոնք որ քիչ թէ շատ չրջահայեաց են և ի մօտոյ տեղեակ՝ այդ հաստատութեան կրթական արդիւնքին, պարզապէս անակնկալ տպաւորութիւն մը կը կրեն կարդալով այդ յանուն ոգւոյ գրուած խմբագրականները, որոնք սպասուած տպաւորութիւնը չեն գործեր բարեբախտօրէն: Գիտեն թէ այդ կրթական հաստատութեան նպատակն է միջնակարգ ընդհանուր կրթութեան տարերք աւանդել: Տեսած են վարժարանին ծրագիրը, ներկայ գտնուած են դասախօսութիւններուն ևայլն: Իրաց այս վիճակին մէջ բոլորովին անիրաւութիւն է մասնագէտներ սպասել այդպիսի հաստատութենէ մը, սխալ մը՝ զոր յարգելի խմբագիրը սեւեռուն դաղափար ընտրած է իրեն և չարունակ վիւնոյն թմրուկը զարնելով կը խլացնէ իր ընթերցողներուն ականջները: Անցեալ տարի իր գոռում գոչումներով ի միջի այլոց կ'ամբաստանէր այդ վարժարանը թէ «Հայ լեզուի քերականութիւնը սխալ դաս կը տրուի կոր» չատ բարեբախտ պիտի համարին իրենք զիրենք, Սանասարեան վարչութիւնը և աշակերտներու ծնողքները կամ պաշտպանները, որ կրթասէր խմբագիրը այս տարի կը խոստովանի թէ «ամէն բանէ առելի հոգ կը տարուի հայ լեզուի ուսման», որով անչուշտ լռելեայն կը հերքէ թէ անհիմն էր անցեալ տարուան ամբաստանութիւնը:

Լաւ կը յիշենք միեւնոյն խմբագրին Սանասարեան վարժարանին ի նպաստ գրած ջատագովական յօդուածները ժամանակաւ Արեւելքի մէջ որուն խմբագիրներէն մէկն էր այն թուականին: Արդ, վարժարանը, ինչպէս այս որ ամէն ողջամիտ անձ կը վկայէ, հաւնամասարար և զգալապէս առելի լաւ ուղղութիւն մը ստացած է քան զոր ունէր այդ ջատագովական յօդուածները գրուած ժամանակ: Զենք գիտեր ուրեմն ի՞նչ բանի վերագրել այս պարբերական voltefaceները...: Գալով այս տարուան, հնարիմաց խմբագիրը, չենք գիտեր ինչպիսի ազնիւ թելադրութիւններէ շարժեալ, դարձեալ վարժարանական վերամուտի ամսոյն, խիղճ չըներ անամով երկնքէ կայծակներ թօթափել տալու ապարդիւն հիգեր ընել:

* * *

Թէև այժմէն ապահով ենք թէ յաջորդ տարի՝ ըստ իր բարի սովորութեան ինքն իսկ պիտի հերքէ իր այս տարուան յայտնած կարծիքները, սակայն չկարենալով կարծես տոկալ ամ դիմագրելի մղումի մը և փորձելով չարաչար գործածել իր ընթերցողներուն վստահութիւնը, մեր խմբագիրը կ'ըսէ թէ «Սանասարեան վարժարանն ալ, անոր դասնուած կեդրոնն ալ, գրողներու մասին ամաչ են բոլորովին»: Ինծի անկ չէ քննել թէ կարնոյ ազգ. վարժարանները մինչեւ ցարդ գրագէտներ արտադրած են թէ ոչ, և կամ ի՞նչ է այս երեւոյթին պատճառը: Սակայն երբ խնդիրը Սանասարեան վարժարանի վրայ է, թէ՛ իրը շրջանաւարտ սան և թէ՛ իրը անդամ ուսուցչական մարմնոյ, ի մտոյ իրազեկ ըլլալով վարժարանին անցեալին ու ներկային, նուիրական պարտք կը համարիմ ինծի՝ հիմնովին ուղղել ինչ ինչ թիւրիմացութիւններ: Ասով նպատակ չունիմ երբեք անհարկի չատագովութիւններ շռայլել այդ կրթական հաստատութեան նկատմամբ, սակայն հանդէպ այն զրպարտալից յարձակումներուն բնականաբար չէի կրնար անտարբեր մնալ:

Թէ ի՞նչպիսի հիմնական պատճառներով Սանասարեան վարժարանի կը վերագրուի այն պարագան թէ «ո՛ր և է կարնեցի գրող մը, թղթակից մը, ո՛չ մէկ թերթի մէջ չէ կրցած տակաւին նշանակելի տեղ մը բռնել, իբրեւ յօդուածագիր կամ իբրեւ պարզ քրոնիկագիր», մեզի անմբռնելի մնաց, չկրցանք նաև լմընել թէ Սանասարեան վարժարանը, որ համեմատաբար ինքնուրոյն դիրք մը ունի և ուրոյն ծրագիր մը, արդեօք ի՞նչպիսի յոռի ազդեցութիւն կրնայ ընել գտնուած կեդրոնին ազգ. վարժարաններուն և կամ մասնաւոր անհատներուն վրայ, այնպէս որ ասոնք անոր երեսէն արդիւրին լաւ յօդուածագիրներ և կամ տեղական քրոնիկագիրներ արտադրել կամ ըլլալ: Մեր այս զարմանքին մէջ, կը հարցնենք իւրովի թէ արդեօք ինչո՞ւ համար միւս գաւառային կեդրոնները, ուր Սանասարեան վարժարան չկայ, արտադրած են՝ ըստ յայտարարութեան խմբագրին՝ կոկիկ գրուածներով փայլող գրիչներ, և ընդհակառակը, Մարզուանի, Խարբերդի և Այնթապի ամերիկեան գոլէճները արդեօք ի՛նչպիսի բարեբար ազդեցութիւն կրնան ըրած ըլլալ այդ տեղերուն աւելի կամ նուազ լաւ գրողներուն վրայ...: Կը հեռեւի ուրեմն թէ Սանասարեան վարժարանը, եթէ երբեք դիւրութիւն ալ տուած չէ, գէթ որ եւ է արդեկք յարուցած չէ լաւ գրելու ընդունակ եղող տեղացիներուն առջեւ, այլ՝ ինչպէս ըսուեցաւ վերը՝ մի միայն ընդհանուր կրթութիւն մը տուած է իրեն խնամքին յանձնուած տեղացի սակաւաթիւ տղոց ալ:

* * *

Վարժարանին հաստատութեան թուականէն՝ 1881 Սեպտ. 1էն մինչեւ ներկայ (1900-1901) տարեշրջանին պիտիրը ընդունուած են ընդ. ամէնը 476 աշակերտ որոնցմէ 357ը ուսումնական բաժին, 85ը ուսումնական և արհեստագիտական բաժնի միանգամայն հետեւող, իսկ 34ը մի միայն արհեստ սորվող: Բոլոր այս աշակերտներէն 105ը շրջանաւարտ եղած է, որոնցմէ 94ը ուսումնական բաժնէն և 11ը Արհեստագիտականէն: Ասոնցմէ զատ, վարժարանին ուսումնական բաժնէն ելած են 45 կիսաւարտներ, որոնց համագումարը կ'ըլլայ 150: Այս վարժարանը իր անդրանիկ 23 ընթացաւարտներէ բաղկացած Ա. խումբը տուաւ 1891 Յուլիս 1ին, այսինքն հաստատման թուականէն տարբ տարի ետքը կամ թուականէս ինը տարի առաջ.—22 ընթացաւարտ բաղկացած Բ. խումբը՝ 1892 ին, այսինքն 11 տարի ետքը, կամ թուականէս ութը տարի առաջ.—17 ընթացաւարտ բաղկացած Գ. խումբը 1893 ին, այսինքն 12 տարի ետքը կամ թուականէս եօթը տարի առաջ.—12 ընթացաւարտ բաղկացած Դ. խումբը 1894 ին, այսինքն 13 տարի ետքը կամ ասկէ վեց տարի առաջ,—12 ընթացաւարտներէ բաղկացած Ե. խումբը՝ 14 տարի ետքը կամ ասկէ չինդ տարի առաջ—10 ընթացաւարտ բաղկացած Զ. խումբը 19 տարի ետքը, այսինքն նախորդ 1899 1900 տարեշրջանին վերջերը, կամ թուականէս ութ տարի ետքն ալ առաջ: Այս ամիսով վիճակացոյցը ներկայելէ յետոյ, անօգուտ չենք համարիր յիշել թէ ուշիմ խմբագիրը, քանի մը պարբերական յօդուածներով, ի լուր աշխարհի հռչակեց թէ նոյն իսկ իր յաճախած նախակրթարանին մէջ ի՞նչպէս իրեն մտատիպար ընտրած էր հրապարակագրութիւնը և իրը սկսնակ մնած էր այդ ասպարէզին մէջ, թէ ի՞նչպիսի միջոցներու դիմած էր տեւաւորուելու համար իր վարպետին քով, և թէ ինչպիսի դժուարութիւններու բաղխած էր հասնելու համար իր հրապարակագրի աստիճանին: (*)

Գաղափարներու այս կարգին մէջ, չկրցանք երբեք հասկանալ թէ ի՞նչ խրդճով և ինչ օրինակով կը պահանջուի անպատճառ որ 9, 8, 7, 6, 5 և գուցէ երկու ամիս առաջ՝ գրագիտական տեսակէտով լոյս աշխարհ եկող նորհաս ճամբան վճարէք կծծի ու անձուկ պարկեշտութեամբ մը: Ոչ մէկը իր գլուխը դէպ ի ձեր կողմը պիտի դարձնէ: Մաշտած թիկնոցով մը պատեցէք, խրճիթի մը մէջ բնակեցէ՛ք, չոր հաց կերէք, ու պարտք մի՛ ընէք. պիտի տեսնէք արդիւնքը: Շուները ձեր ետեւէն պիտի հաչեն, չենք չնորհք դիրքի տէր մարդիկը ձեր մօտենալուն՝ պիտի գոցեն իրենց դուռը կղպանքի կրկնակ դարձուածքով: Նպարավաճառը նոյն իսկ որուն յաճախորդն էք, պիտի դադրի ա՛լ ձեզմէ յուսալու ամենափոքր շահ մը, այն վայրկեանէն նոյն իսկ երբ դուք կարգի դրած էք իր վաճառքին գինը: Եթէ դիպուածով իր խանութին առջեւ մարիք, միակ մտածումմ մը պիտի ունենայ, գրան մուտքը չխափանել ձեր մի ծրարով: Ընդհակառակը ապարիկ գնեցէք, չորթեցէ՛ք ուր որ կրնաք ու այն ատեն ձեր վիճակը կը փոխուի իրբեւ թէ ճպտի հարուածով մը: Նախ որ ձեր սրբամաղրութեան տակ պիտի ունենաք այն բոլոր վայելքները, զորս խեղճ տխմար խղճմիտը պիտի մերժէ: Ցեռոյ, ձեր արտաքին փայլը ամէն տեղ մարդիկը ձեզի ի նպաստ խօսիլ պիտի հարկադրէ: Վերջապէս, մարմնի ամրողջ պահպանութիւն մը պիտի ունենաք կամ ձեր յաջողութեան եռանդուն աշխատակիցներու ինչպէս նաև մոլեռանդներու շրջունակութիւն մը: Որովհետեւ ամէն պարտատէր բարեկամ մըն է, պաշտպան մը, քաջալերիչ մը: Զուկեր որ ձեր մասին դէշ խօսին: Ձեզի համար կրակը կը նետուի: Երբեք հայր մը պարտատէրի մը չափ չպիտի նեղուի ձեզի համար: Որքան պարտական ըլլաք անոր, ա՛նքան շահ ունի ձեր յառաջանալը տեսնելուն մէջ: Կը նայի որ ձեր մազերուն ոչ մէկ թելին չդպին, որովհետեւ ձեր կեանքը իր դրամն է: Կը դողայ երբ վտանգ մը ձեզի պատահի, որովհետեւ ձեր մահը իր պահանջքին թերեւմանը պիտի ըլլար: Շատ մը պարտաւորներ ունեցէ՛ք տղա՛ս, ու ձեր բաղդը ապահովուած է առաջուընէ: Անանձ ձեզի հարուստ կնոջ մը հետ պիտի կենակցիլ տան, բարձր դիրք մը, բարի համբաւ մը պիտի չնեն ձեզի:

Գրեթէ ասոնք պիտի ըլլային այն առաջնորդող չինչ գաղափարները որոնց համեմատ պիտի կազմուէր աշակերտներու նկարագիրը ու պիտի մարզուէր անոնց վարմունքը: Ամէնէն չափահաս աշակերտները պիտի կրնային այսպէս հրմուտ ըլլալ հիմնական յղացումին, որուն վրայ խարսխուած է ամրողջ դիտութիւնը մեր ակնարկած դաստիարակութեան: Երկու կերպով մարդ կրնայ յառաջանալ աշխարհի մէջ. կամ իր անձնական յատկութիւններովը, կամ ուրիշներուն թերութիւններովը: Առաջին եղանակը ամէնէն չատ դժուարն է ու ամէնէն անապահովը, որովհետեւ ամէն բանէ առաջ կը պահանջէ որ յատկութիւններ ունենան, ինչ որ ամէն մարդու գործը չէ, յետոյ սա պայմանէն կցուած է, որ պէտք է՝ այդ յատկութիւնները երեւցած ու գնահատուած ըլլան այնպէս ինչպէս որ պէտք է, ինչ որ փորձառութիւնը կը ցուցնէ արդէն թէ գրեթէ բնաւ չի՛ պատահիր: Ընդհակառակը, շահագիտութիւնը ուրիշներուն թերութիւններուն վրայ, կը յաջողի միշտ: Հետեւաբար ուսուցիչը պէտք էր տնօրինուած ըլլար ըսելու իր աշակերտին. «Երբե՛ք մի՛ նեղուիր արտասովոր բաներ ընելու ու թողէ՛ք որ ձեր աշխատութիւնը ձեզի համար խօսի, անոր ձայնը տկար է ու խեղդուած՝ նախանձոտ միջակութեան աղաղակներուն մէջ. իր լեզուն օտար է ու չի՛ հասկցուած տգէտ ժողովուրդին. միայն ամէնէն բարձր ու ամէնէն անշահախնդիր միտքերն են որ ուշադիր պիտի ըլլան ձեր աշխատութիւններուն որ գնահատեն զայնոնք, բայց անոնք նաեւ դժուարաւ բան մը պիտի ընեն ձեզի համար, եթէ ձեր անձը անոնց դիտողութեան տակ չմիէք»

Ուրեմն փոխանակ ձեր ժամանակը վատնելու խղճմիտ ու դժուար աշխատութեամբ մը, գործածեցէ՛ք այդ ժամանակը ձեր նմաններուն թերութիւնները ուսումնասիրելու ու շահ մը հանելու առնցմէ, ամբոխը բնա՛ւ դատողութիւն չունի, դատողութիւն մը հարկ դրէք ուրեմն անոր վրայ. մարդիկ հարեւանցի դիտող են ու անմիտ, Ջանացէ՛ք ուրեմն խորթամտանց ըլլալ ու մտաւորական աշխատութեան մը ստիպել զայն. մեծամասնութիւնը բթամիտ է. այնպիսի յախուռն, աղմկալից կերպով մը մտէք կեանքին մէջ, որ նոյն իսկ խուլ ականջները ձեզի լսեն ու կարճատես աչքերը ձեզի տեսնե՛ն. ամբոխը չի հասկնար հեգնութիւնը ու ամէն բան լուրջ կը նկատէ, բայց ի բաց ու ամէնէն յստակ բառերով դէշ խօսեսէ՛ք ուրեմն ձեր անոյշ խօսքերուն վրայ ու աղէկ՝ ձեր անձին վրայ: Ուրեմն ամէնամբայ որ կրնայ դէպ ի նպատակը առաջնորդել ձեզ, անգամ մը որ ընդգրկած էք զայն, ոչ մէկը պիտի յիշէ թէ ինչպէս հասած էք անոր: Այս սկզբունքներով հարուստ ու մեծ պիտի ըլլաք, ու երջանիկ՝ աշխարհի վրայ:

Բաւական է որ ոչ մէկ աշակերտ, որ իմ միջոցաւս հմուտ եղած է յաջողութեան գաղտնիքներուն, ինծի սպէս հարցնելու անհաճոյ գաղափարը չունենայ. «Որովհետեւ ա՛նքան յատկորէն գիտէք ինչ որ պէտք է ընել, անտարակոյս դուք ձեզէն չատ առաջ դացած էք»: Ասիկա պիտի չփոթեցնէր զիս: Միայն պիտի կրնայի պատասխանել. «Իմ ըսածիս պէս ուրիշներ տեսած եմ որ հասած են յաջողութեան, ու ատիկա բաւական եղաւ ինծի: Երբ խոհանոցին մէջ կը տեսնէ ուրիշներուն թացաններ պատրաստելը, անօրժակէ կը զզուին. բայց միշտ իրաւունք ունի ուրիշներուն ախորժակ մաղթելու:

Թարգմ. Ե. ԴՕԼԱՆՃԵԱՆ

ՎԵՐՋ

(*) Թէեւ երբեմն Atavismի բերմամբ զերծ չի մնար քերականական ինչ ինչ սխալներ ընելէ, զոր օր. 1169րդ հմարի խմբագրականին հետագայ անջատ պարբերութեան մէջ.

«Հայու մը հիմնցած հայատատութիւնը, «կարեւոր հայաքնակ խաղաքաղաքի մը մէջ, ուր «ամէն ուսումներու, ամէն վարժութիւն-«ներու լեզուն հայերէն է, ուր ամէն «բանէ աւելի հոգ տարուած առարկա-«ներն են՝ օսմաներէնին հետ հայ լեզուն «և յարակից ուսումները:»

Ստորագծեալ գլխաւոր նախադասութեան բայը փախած է, ո՛ երանելի խմբագիր, որ այնչափ նախանձախնդիր էք լաւ գրելու արուեստին, արդեօք ձեր թանկագին ժամերը կը ներեն որ աշխատիք դարձի բերելու այդ մոլորեալ բայը. եթէ յաջողիք, հաստատապէս կը խոստանանք համեստ բարեհիշ մը ձօնել ձեզ, պայմանաւ որ ապագային մէջ աւելի խնամ տանիք քերականութեան, որ իսկապէս հիմն է գրելու արուեստին:

ԲԱՆԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, 4/21 սեպտ. 1900

Անցեալներս քաղաքիս 2 3 բոլոր հեռու Հրեաներուն գերեզմանատան մօտ, Ինի Պայիր ըսուած վայրը՝ ուր վերջերս գաղթականներ վերեղուեցան, գաղթական մը տան հիմունքի համար գետինը փորելով մարմարիոնէ արձան մը կը գտնէ, զոր տեղւոյս քաղաքապետութիւնը խնամով քաղաքս բերել տալով՝ քանի մը օր ալ քաղաքապետարանին առջեւ ի ցոյց դրաւ. Այս արձանը՝ որ ներկայ վիճակին մէջ 88 սանտ. երկայնութիւն և 35 սանտ. լայնութիւն ունի, կը ներկայացնէ մարդ մը՝ զոր սապէս կարելի է նկարագրել: Տարիք՝ 40-45: Կազմը՝ հուժկու, ջլապնդ և թիկնեղ: Կերպարանքը՝ մէջքէն վեր մարդակերպ է, ունի երկար և ոլորուն պէր ու մօրուք որ դիտողին պատկառանք կ'ազդեն: Աչքերը՝ սուր, խորթամտանց և դաժան: Այծենման գլխուն վրայ ունի երկու եղջիւրներ՝ որոնք գլխուն միացած են: Աջ ձեռքը իրարու կից 7 սրինգներով կուրծքին վրայ սեղմած է: Այդ սրինգները ճշդիւ կը համապատասխանեն Ուգարին որ ի հնումն երբայական երաժշտական գործիք մըն էր: Աջ բազկին հումերուսն (humerus) ու բատիւսը (radius) կիսով չափ, արմուկին յօդուածով մէկտեղ կտրած են: Ձախ ձեռքին վրայ լաթ մը ձգած է, թերեւս՝ փայտէ կոչտ կեռ մը իբրեւ գաւազան: Կանգիր ինչպէս նաեւ ոտքերը՝ նման այծի, թաւ մազերով ծածկուած են: Ազդրը կէսէն վար կտրած է, չկայ: Երբ ի նկատ առնենք իր մարդադէմ և այծեղջիւր գլուխը՝ ինչպէս նաեւ իր թաւամազ նոխազի ոտքերը —ազդրը—, դիւրին է ըսել թէ մէկը ըլլալու է Սատիրայից կամ Պայից՝ որ գեղջուկներուն պահապան չաստուածներն էին: Սակայն երբ կը նկատենք հովուական սրինգին գտիչը, վասն զի կը պատմուի թէ, ըստ դիցաբանութեան, Պան Սիրինկայ յաւերժահարսին ետեւէն ինկաւ, ան ալ ինքզինքը Դագոնլի լիճը նետելով եղէգի փոխուեցաւ և լիճին քով բուսաւ: Պան ալ՝ ըստ Վիրգիլիոսի, կրնալով զանի չենց առաջին սրինգը կամ եղեգնափողը: Պան էր նաեւ ծնող այծակերով մարդոց: Ասոր տեսքը այնքա՛ն սարսափելի էր որ ռամիկները կը կարծէին թէ բոլոր գիշերը լեռները ու մթաստուեր անտառները, հովիտները կը թափառէին, ըստ որում անունն իսկ երկիւղ և սոսկում կ'ազդէր լուղներուն: Ըստ իս այս Պանը ըլլալու է այն չարաչուք և փոքր մանուկներու թ.նամի, յաճախակով ոգին՝ որ Նըւոտ անունով յայտնի է Գնճարարցիներուն, որոնք, երբ գիշերը տղայ մը լայ, սովորաբար զայն հանդարտեցնելու համար կը յիշեն Նըւոտը, և մանուկը իր լացը անմիջապէս կը կտրէ: Այս Պանն էր նաեւ այն՝ որուն անունով Եգիպտացիք կը պաշտէին համայն տիեզերքը, որովհետեւ Պան յայն լեզուով կը նշանակէ՝ Ամենայն, Համայն, Բանդակ: Դեռ 1-2 օր առաջ տեղական կառավարութիւնը այս արձանը կ. Պոլսոյ Կայս. Թանգարանը զրկեց.

ՍՐԱԿՆ

ՍԱՂԵՐԴԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՂԵՐԴ, 13 Սեպտ. 1900

Քաղաքիս մէջ, օգոստ. 26ին, շաբաթ օր տեղի ունեցած ջրհորի արկած մը, որուն ականատես եղած և մօտէն տեղեկացեմ, կ'արժէ մանրամասն ներկայացնել Արեւելքի ընթերցողներուն, իր հետաքրքրական կողմերուն համար: Աղերդի Բաթաղեցիներէն Տէրվիշ պէյնի Մէրբուժ անուն անձը իր տան ջրհորը մաքրելու համար, երեք օր գործաւոր կը բանեցնէ և գործը անվտանգ կ'անցնի մինչեւ շաբաթ կէս օր: Նոյն միջոցին Տէրվիշ գործաւորներէն մէկուն օգնութեամբ ջրհորին մէջ կ'աշխատէր: Գործաւորը, ո՛վ գիտէ, թերեւս նախազգացումով մը, կը սկսի տրտնջալ և չուզեր մինչեւ վերջ հոն, վարը աշխատիլ. ուստի չուանով վեր քաշել կու տայ ինքզինքը: Բայց հազիւ ոտքը ջրհորէն դուրս նետած էր, մէկէն շրջապատը որ վարէն վեր չոր քարերով հիւսուած է, գետնի մակերեսէն երկու կանգուն խորութեամբ կը փլչի գահավէժ. գործաւորները թէեւ կը յաջողին հեռանալ, բայց Տէրվիշ բնականաբար տակը կը մնայ. պէտք է սակայն ըսել որ ան դեռ ողջ էր և արդէն սկսած էր «օգնութի՛ւն, օգնութի՛ւն» կանչել. տնեցիներն ալ, գործաւորներն ալ իրենց կարգին կը սկսին «օգնութի՛ւն» գոչել սարսափահար: Եւ ահա հեռուէն ու մօտէն կիներ քան երիկ մարդիկ կը սկսին թափիլ հոն, ապաքէն խնդիրը իմանալու և ոչ թէ օգնական ըլլալու համար, իսկ Տէրվիշ ադիոդրմ «օգնութի՛ւն» կը կանչէր հոր-գերեզմանէն:

Ասանկ պարագաներու մէջ բազմութիւնը այնքան օգտակար չի կրնար ըլլալ որքան գործաւորը: Ուստի երկու կողմիններ, Տէրվիշի ազգականներուն օգնութեամբ, անմիջապէս գործի կը սկսին և մինչեւ գիշերուան ժամ 7 անընդհատ հող ու քար քաշելով վերջապէս կը յաջողին դուրս հանել զայն կիսակենդան վիճակի մէջ: Տէրվիշ, գլխէն զատ, ամբողջ մարմնովը ճզմուած էր: Տեղացի վիրաբոյժ մը, արդէն պատրաստ, անմիջապէս այծի մորթի մը մէջ փաթթեց զայն և հարկ եղած դարմանը կը տանի անոր: Տէրվիշի վիճակը օրէ օր կը բարւոքի և մէկ ամիսէն գործելու վիճակին մէջ պիտի ըլլայ առանց մէկ անգամին խեղութեան: Գործաւորները հինգ օմ. ոսկի պարգեւ ստացան, Տէրվիշի բոլոր ունեցածը:

Թէ ի՞նչպէս կրցած է ստոյգ մահէն ճողոպրիլ, ընթերցողին հետաքրքրութիւնը լիովին գոհացնելու համար հարկ կ'ըլլայ մէջ բերել նոյն ինքն Տէրվիշի խօսքերը: Ահաւասիկ.—«Մինչեւ ընկեր-գործաւորիս ջրհորէն դուրս ելլելուն պարագաները գիտէք արդէն, հաղիւ թէ լուսաւորուած էի, մէկէն մութը պատեց զիս և մինչեւ պարտէս վար հողին ու քարերուն մէջ թաղուած գտայ ինքզինքս, հողին տարածը դեռ կը շարունակէր, երբ բնազդմամբ ձեռքերս վեր բռնեցի գլխուս իջնող քարի մը դէմ. պատին տակն էի, մէյ մըն ալ զգացի որ ձեռքերս հետ ուրիշ քարեր արդէն ջրհորին լոյսը վրան գոցեր էին. օդ շնչելու միջոց ունէի, շարժելու կը վախնայի և հակառակ զգացած ցաւս ու դիս ճնշող ծանրութեան ինքզինքս սրտապնդեցի, անդադար ձայն բարձրացուցի, իմ ողջ ըլլալս հասկցնելու համար և «օգնութի՛ւն, օգնութի՛ւն» պոռացի: Աւաղ, հազիւ հազ աղմուկ մը կը լսուի կորդ չատ բարեբախտ պիտի համարին իրենք զիրենք, Սանասարեան վարչութիւնը և աշակերտներու ծնողքները կամ պաշտպանները, որ կրթասէր խմբագիրը այս տարի կը խոստովանի թէ «ամէն բանէ աւելի հոգ կը տարուի հայ լեզուի ուսման», որով անչուշտ լռելեայն կը հերքէ թէ անհիմն էր անցեալ տարուան ամբաստանութիւնը:

Լաւ կը յիշենք միեւնոյն խմբագրին Սանասարեան վարժարանին ի նպաստ գրած ջատագովական յօդուածները ժամանակաւ Արեւելքի մէջ որուն խմբագիրներէն մէկն էր այն թուականին: Արդ, վարժարանը, ինչպէս այս որ ամէն ողջամիտ անձ կը վկայէ, հաւնամասարար և զգալապէս աւելի լաւ ուղղութիւն մը ստացած է քան զոր ունէր այդ ջատագովական յօդուածները գրուած ժամանակ: Զենք գիտեր ուրեմն ի՞նչ բանի վերագրել այս պարբերական voltefaceները...: Գալով այս տարուան, հնարիմաց խմբագիրը, չենք գիտեր ինչպիսի ազնիւ թելադրութիւններէ շարժեալ, դարձեալ վարժարանական վերամուտի ամսոյն, խիղճ չըներ անամով երկնքէ կայծակներ թօթափել տալու ապարդիւն հիգեր ընել:

Գաղափարներու այս կարգին մէջ, չկրցանք երբեք հասկանալ թէ ի՞նչ խրդճով և ինչ օրինակով կը պահանջուի անպատճառ որ 9, 8, 7, 6, 5 և գուցէ երկու ամիս առաջ՝ գրագիտական տեսակէտով լոյս աշխարհ եկող նորհաս

ՄԱՔՍ ՆՈՐՏԱՌԻ

—)(8)(—

ԸՆԿԵՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ա.

ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆը

Բայց անչուշտ տղա՛ս, պարքե՛ր: Քիչ սանդուխներ կան որ առ պարտքերուն պէս թող տան մագլցիլ այնքան արագօրէն ու այնքան ապահով կերպով դէպ ի բարձրութիւնները: Մարդ կը դայրանայ երբ կը խորհի թէ այդ պարտքերը որքա՛ն զրպարտուած ու երեսէ թողուած են խմաստակ պատուելիներէն: Ամէնէն մեծ անիրաւութիւնը ցոյց տուած են անոնց նկատմամբ: Պիտի ներեն սա հոնարային Հայնրիկ Հայնէին չատ մը անպատեհութիւնները ու յարգանքի պակասը, բայց երբեք իր սա տողը. «Ո՛վ մարդ, վճարէ՛ պարտքերդ.»: Ի՞նչ տղայութիւն: Ի՞նչ անբարոյականութիւն: Եթէ այդ խրատին հետեւիք, կորսուած էք: Ուրեմն միայն մէկ բանի խորհեցէք. ո՞վ պիտի հոգ տանի ձեր վրայ եթէ ձեր

—)(8)(—

ՄԱՔՍ ՆՈՐՏԱՌԻ

ԸՆԿԵՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ա.

ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆը

Բայց անչուշտ տղա՛ս, պարքե՛ր: Քիչ սանդուխներ կան որ առ պարտքերուն պէս թող տան մագլցիլ այնքան արագօրէն ու այնքան ապահով կերպով դէպ ի բարձրութիւնները: Մարդ կը դայրանայ երբ կը խորհի թէ այդ պարտքերը զրպարտուած ու երեսէ թողուած են խմաստակ պատուելիներէն: Ամէնէն մեծ անիրաւութիւնը ցոյց տուած են անոնց նկատմամբ: Պիտի ներեն սա հոնարային Հայնրիկ Հայնէին չատ մը անպատեհութիւնները ու յարգանքի պակասը, բայց երբեք իր սա տողը. «Ո՛վ մարդ, վճարէ՛ պարտքերդ.»: Ի՞նչ տղայութիւն: Ի՞նչ անբարոյականութիւն: Եթէ այդ խրատին հետեւիք, կորսուած էք: Ուրեմն միայն մէկ բանի խորհեցէք. ո՞վ պիտի հոգ տանի ձեր վրայ եթէ ձեր

տգէտ ժողովուրդին. միայն ամէնէն բարձր ու ամէնէն անշահախնդիր միտքերն են որ ուշադիր պիտի ըլլան ձեր աշխատութիւններուն որ գնահատեն զայնոնք, բայց անոնք նաեւ դժուարաւ բան մը պիտի ընեն ձեզի համար, եթէ ձեր անձը անոնց դիտողութեան տակ չմիէք»

Ուրեմն փոխանակ ձեր ժամանակը վատնելու խղճամիտ ու դժուար աշխատութեամբ մը, գործածեցէ՛ք այդ ժամանակը ձեր նմաններուն թերութիւնները ուսումնասիրելու ու շահ մը հանելու առնցմէ, ամբոխը բնա՛ւ դատողութիւն չունի, դատողութիւն մը հարկ դրէք ուրեմն անոր վրայ. մարդիկ հարեւանցի դիտող են ու անմիտ, Ջանացէ՛ք ուրեմն խորթամտանց ըլլալ ու մտաւորական աշխատութեան մը ստիպել զայն. մեծամասնութիւնը բթամիտ է. այնպիսի յախուռն, աղմկալից կերպով մը մտէք կեանքին մէջ, որ նոյն իսկ խուլ ականջները ձեզի լսեն ու կարճատես աչքերը ձեզի տեսնե՛ն. ամբոխը չի հասկնար հեգնութիւնը ու ամէն բան լուրջ կը նկատէ, բայց ի բաց ու ամէնէն յստակ բառերով դէշ խօսեսէ՛ք ուրեմն ձեր անոյշ խօսքերուն վրայ ու աղէկ՝ ձեր անձին վրայ: Ուրեմն ամէնամբայ

տգէտ ժողովուրդին. միայն ամէնէն բարձր ու ամէնէն անշահախնդիր միտքերն են որ ուշադիր պիտի ըլլան ձեր աշխատութիւններուն որ գնահատեն զայնոնք, բայց անոնք նաեւ դժուարաւ բան մը պիտի ընեն ձեզի համար, եթէ ձեր անձը անոնց դիտողութեան տակ չմիէք»

Ուրեմն փոխանակ ձեր ժամանակը վատնելու խղճամիտ ու դժուար աշխատութեամբ մը, գործածեցէ՛ք այդ ժամանակը ձեր նմաններուն թերութիւնները ուսումնասիրելու ու շահ մը հանելու առնցմէ, ամբոխը բն

լսէի, յետոյ գործաւորներուն դափըրտուքը լսելով ինքզինքս ազատած զգացի, բայց հետզհետէ սկսած էի տկարանալ, ձեռքերս կը կթոտէին, շունչս կը բռնուէր արդէն, երբ զիս կապած գուբս հանեցին Ջրհորէն, գոհութիւն Աստուծոյ։

*** Վիճակիս առաջի. Տեղապահ հայրը Տէհի եղեռնական գործերը կարգադրելէ վերջ Սղերդ դարձաւ, տեղիս գաղրոցական գործերուն ստիպողականութեան պատճառով։ Ինչպէս յուլիս 23ի առջի նամակով գրած եմ, մեր վարժարանին ուսուցիչները, թոշակի անբաւականութեան առթիւ, խմբովին հրաժարած էին և վերջերս, առանց խնդրին ծանօթ ըլալու, թէ՝ Տիարպէքիրէն և թէ Պիթլիսէն պարբերաբար գոհացուցիչ պայմաններով հրաւէր կարդացուեցաւ այս կամ այն ուսուցչին, և ոմանք երթալու կը պատրաստուէին, բայց Փառէն հայր սուրբը գործին տեղեակ ըլլալով Սղերդ եկաւ և ամենայնի մէջտէղ յաւելում ընելով իւրաքանչիւրին, ապահովցուց զանոնք, ինքն ալ ապահովուեցաւ։ Ուստի սեպտ. 15ին ըստ սովորականին, պիտի բացուի մեր վարժարանը նախկին երեք ուսուցիչներէն զատ չորրորդի մը յաւելումով։

Տեղապահ հայրը երէկ մեկնեցաւ Շիրուան և ուրիշ թեմեր՝ այցելութիւն տալու համար։

*** Երկու շաբաթէ ի վեր մեր ազգայնոց խօսակցութիւնը եղիտի ցեղէն (այսինքն սատանայապաշտ) երկու եղբայրներուն շուրջը կը դառնայ, ասոնցմէ մեծը 18 տարեկան և փոքրը 10 տարեկան է, հօրմէ ու մօրմէ որբ, այս անգամ Սղերդ գալով ուղղակի Ազգ. Առաջնորդարան կը դիմեն և հայ եկեղեցւոյ ծոցը ընդունուելու և մկրտուելու փափագ կը յայտնեն։ Ուստի կրօն. ժողովոյ որոշմամբ երէկ մկրտուեցան Տիգրան Ամէնեանի և Արմենակ Փանոսեանի կնքահայրութեամբ։ Մկրտիչ քահանան էր կրօն. ժողովոյ առեհասպետը կնքեց զանոնք։ Իրենց ընտրութեամբ մեծը անուանուեցաւ Գրիգոր և զգոնիկը՝ Ներսէս։

ՊԶԷ

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՊԵՐԸ

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թան այնպէս կը նկատէ թէ Տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւնը գոյանալու վրայ է։ Գերմանիա ետ կեցեր է իր այն կարգ մը պահանջումներէն որոնք երկարատեւ պատերազմով մը միայն կրնան իրականանալ։ Ասոր հետեւանքով Մ. Նահանգները նորէն Տէրութեանց համաձայնութեան մէջ մտեր են։ Ռաբոն ալ հաւանութիւն յայտնած է։ Թան կը յարէ թէ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ հաւաքական առաջարկութիւններուն է որ համաձայնութիւնը դիւրացած է։ Տակաւին յայտնի չէ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը ի՞նչ որոշում պիտի տայ։

—Ուաշինկթընէն կը զրեն Պէրլինի Բոսք լրագրին թէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը ստացեր է Ֆրանսայի ծանուցագիրը, ինչպէս նաև Գերմանիոյ մէկ դեկուցագիրը, որուն համար կ'ըսուի թէ Տէրութեանց համերաշխութեան նպաստաւոր և Չինու նրկատմամբ բանաւոր քաղաքականութեան մը վերաբերեալ որոշումներ կը պարունակէ։ Գերմանիա յայտարարեր է որ բընաւ չընդդիմանար հաշտութեան բանակցութեանց սկսելուն։ Ուաշինկթընէն ուղղուած ուրիշ հեռագրի մը նայելով տեղւոյն գերման դեսպանատան գործակատարը ծանուցեր է Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը թէ Բէյքինի գերմանական դեսպանը հրաման ստացեր սա առաջարկութիւնները ընելու.

Ա.— Տէրութեանց Բէյքինի ներկայացուցիչները պիտի ճշդեն թէ պատժուելու սահմանուած անձերը բուն իսկ յանցաւորնե՞ր են։ Բ. Նախապէս պիտի իմանան որոշուած պատիժներուն ինչ ըլլալը։ Գ. Ապահովութիւն ձեռք պիտի բերեն թէ այդ պատիժները պիտի գործադրուին։ Դեսպանները առոյգմէ անմիջապէս վերջը Չինու կառավարութեան հետ պիտի բանակցին դաշնադրութիւններուն և հատուցումներուն համար։

Այդ պատճառով Մ. Նահանգաց մայրաքաղաքին մէջ կը կարծուի թէ Չինու խնդրին համար քիչ ատենէն մերձեցում մը պիտի գոյանայ Տէրութեանց միջեւ։ Այս քաջալերիչ հաւանականութիւնը, կ'ըսէ Ուաշինկթընէն հեռագիր մը, աւելի ոյժ գտաւ՝ Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ հաստատուած զգացումներուն նոյնութեամբ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ տեսակցութիւն մը ունեցաւ գերման դեսպանատան գործակատարին հետ. հետեւանքը սա եղաւ թէ երկու կառավարութիւններն ալ միեւնոյն նպատակին կը հետամտին։ Գերման շրջանակներու մէջ, Թուան իշխանին և անոր մեղսակիցներուն պատժուելուն վերաբերեալ կայսրմամանագիրը Չինու կողմէ անկեղծ փափաքի մը արտայայտութիւնը կը նկատուի՝ պատասխանատու հեղինակները իրենց արժանի պատժին ենթարկելու համար։ Ընդհանուր կերպով յառաջիկան հիմա աւելի գոհացուցիչ կը նկատուի, ոչ միայն Տէրութեանց հաւաքական մէկ գործողութեանը տեսակէտով, այլ ամբողջ խնդիրը պէտք եղածին պէս կարգադրելու համար։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Պերլին, 3 հոկտ. (Թայմզի հեռագիր).—Հոս միաձայն հաւանութեան արժանացաւ Վիլհէլմ կայսեր այն պատասխանը զոր տուաւ Չինու կայսեր հեռագրին։ Հարի չկայ լրագիրներու ըսածին քաղուածքը ընել։ բաւական է ըսել թէ գերման մամուլը հաճարձիք է հանրութեան։ Կ'երեւայ թէ հեռագիրը անձամբ Վիլհէլմ Բ.ի կողմէ գրուած է, ինչ որ կը հաստատուի խմբագրութեան եղանակովը և ոճովը։ Պէրլինի մէջ բացարձակապէս կը յայտարարուի թէ կայս. հեռագիրներու փոխանակութենէն դուրս չի հետեւիր որ դիւանագիտական յարաբերութիւնները սկսած են, թէեւ Բուանկ-Սու կայսեր հեռագիրը Պէրլինի չինական դեսպանատան միջոցաւ հաղորդուած ըլլայ և Վիլհէլմ Բ.ի պատասխանն ալ Բէյքինի գերման դեսպան Պառոն Մում ֆոն Շուարձէնշթայնի միջոցաւ որ հիմա Թիէնզին կը գտնուի։

ՏՈՌԴ. ՄՈՐԻՍԸՆԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Թայմզին Բէյքինի թղթակից Տորդ. Մորիսըն հետեւեալ երկու հեռագիրները ուղղած է, որոնք հրատարակուած են նոյն լրագրին հինգշաբթի օրուան թիւին մէջ.

Բէյճինգ, 26 սեպտ.—Բէյքինի ռուսական դեսպանը, երէկ, ծանոյց իր պաշտօնակիցներուն թէ նոր հրամաններ ստացած է Ռուսիոյ դեսպանատունը Թիէն-Զին փոխադրուելու համար և հետեւաբար շաբաթ օրը չինական մայրաքաղաքէն պիտի մեկնի՝ իրեն հետ տանելով ռուսական բոլոր զինուորները. միայն հետեւակներու վաշտ մը, հեծելազունդ մը և հրետանի մը պիտի թողու Բէյքին. ատոնք բաւական համարուած են Բէյքինի ռուսական շրջանակին մէջ բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ Պ. տր Կիրս յայտնեց թէ իր կառավարութիւնը սկզբունքով համաձայնած է միւս Տէրութեանց հետ, որպէս զի Բէյքինի բոլոր դեսպանատունները Թիէն-Զին փոխադրուին, ուր պիտի կատարուին բանակցութիւնները։ Միւս դեսպանատունները, սակայն, կը յայտարարեն թէ իրենց կառավարութենէն այդ տեսակ հրահանգ մը չեն ստացած։ Մինչեւ հիմա ո՛չ հերքուեցաւ և ոչ ալ հաստատուեցաւ այն լուրը թէ ֆրանսական դեսպան Պ. Բիշոն ալ հրաման ստացած ըլլայ մեկնելու պատրաստութիւն տեսնելու։ Սակայն Ռուսները կը հաւատան թէ ֆրանսական դեսպանատունն ալ անպատճառ պիտի մեկնի և թէ միւս դեսպանները անշուշտ անոր պիտի հետեւին։ Ռուսները կ'ըսեն նաև թէ դեսպանատանց հեռացման և միջազգային զօնուորներու թիւին պակսելուն հետեւանքով Չինու արքունիքին Բէյքին վերադարձը պիտի դիւրանայ։ Բանակցութիւնները եթէ Թիէն-Զին կատարուին, Լի-Հունկ-Զանկ, նահանգին փոխարքան ըլլալով, իբրեւ լիազօր պատուիրակ պիտի չկրնայ մասնակցիլ, վասն զի եթէ բանակցութեանց մասնակցի, այդ պարագային ամէն ատեն Չինու տէրութիւնը այնպէս պիտի նկատէ թէ օտար դեսպանները Լի-Հունկ-Զանկէն հաշտութիւն կը խնդրեն, փոխանակ Չին անոնցմէ խնդրելու։ Դժուար է ենթադրել թէ Չինու արքունիքը, որ Թայ-Եուէն Ֆուի հարաւային կողմը փոխադրուած է, Բէյքին վերադառնայ, մանաւանդ որ քանի մը օտար դեսպաններ արդէն պահանջած են Չինկ իշխանէն գլխաւոր վերջին սպանութիւններու գլխաւոր հեղինակները, ամէնէն աւելի Թուան իշխանը, Թունկ-Ֆու-Սիանկը, Եու-Հիէնը, և ուրիշ զօրավարներ։ Միւս կողմէ արքունիքը եթէ չդառնայ, և չարունակէ երթալ դէպի Սին-Կան-Ֆու, երկրին բաժանումը հեռդհեռէ կարելիութեան սահմանին մէջ կը մնայ։

Բէյճին, 23 սեպտ.—Չինկ իշխանը ծանոյց դեսպանական մարմնոյն երկրագոյն անդամին թէ Եունկ-Լու և Նան-Բինի ու Վու-Զանկի փոխարքաները նշանակուած են՝ Լի-Հունկ Զանկի ազակցելու համար կատարուելիք բանակցութեանց մէջ. Այդ երկու փոխարքաները իրենց պաշտօնատեղիները միալով, հեռագրով խորհուրդ պիտի հարցուի անոնցմէ։ Ինչպէս հեռագրեցի սեպտ. 11ին, Եունկ-Լու որ դեսպանատնց վրայ կատարուած յարձակումին մէջ նշանաւոր հանդիսացաւ, երբեք իրեւ լիազօր պատուիրակ պիտի չընդունուի։ Հոս մեծ գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ Գերմանիոյ այն յայտարարութիւնը թէ վերջին անկարգութեանց պատասխանատու բարձրաստիճան պաշտօնատարներու պատժուիլը ո և է բանակցութեան նախաշաւիղ պայման ըլլայ։ Մինչեւ հիմա յանցաւորներուն ենթակայ եղած պատիժը անբաւական է։ Զինցին, իր սրտին խորէն, միջազգային զինուորները նշանաւոր և անվնաս հիւրեր կը նկատէ, շատ հեռուէն եկած։ Այդ պատրանքը աւելի կը հաստատուի անոր մէջ, միջազգային զինուորներուն ընդհանուր անգործութիւնը, բաց ի Բէյքինի անմիջական շրջականերէն։ Չինկ իշխանը երէկ դեսպաններուն ուղղեց բողոքագիր մը, որով կը գանգատի թէ միջազգային զինուորները յաճախակի ձերբակալութիւններ կը կատարեն չինացի այն պաշտօնական պատգամաւորներէն որոնք Բաօ-Թինկ-Ֆուի, Բէյքինի և Թիէն-Զինի միջեւ կ'երթեւեկեն։ Չինկ իշխանը կը խնդրէ որ այդ պատգամաւորները ասկէ վերջը ազատօրէն երթեւեկեն։ Այդ տեսակ խնդիրք մը ի նպաստ պատգամաւորներու այն պաշտօնեաներուն, որոնք արտօնեցին Եւրոպացիներու սպանութիւնը, սպիտակ կիներու բռնաբարումը, տղոց կոտորածը և բոլոր բնիկ քրիստոնեաներուն ջարդը, բաւական կը յատկանշեն՝ Բէյքինի զինուորական գրաւման՝ չինական միտքին վրայ ըրած տպաւորութիւնը։ Վատէրսէլ մարշէլին ժամանմանը հոս անձկութեամբ կը սպասուի, վասն զի կը յուսացուի որ անմիջապէս արշաւախումբ մը պիտի զրկէ Բաօ-Թինկ-Ֆու՝ քանդելու այդ քաղաքը և ազատելու այն Եւրոպացիները որոնք տակաւին ողջ են Զէնկ-Թինկի մէջ։ Գերմանական վերջին արշաւախումբը երեսուն Պոքսըրներ ապաններեց՝ մեծ մասամբ բեռնակիրներ։ Մինչեւ հիմա, սակայն, վերջին ջարդերուն պատասխանատու և ոչ մէկ պաշտօնատար պատժուեցաւ։ Ընդհակառակը խնամակալուհին միշտ կը խնդրուի որ Բէյքին վերադառնայ։

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Բոլիդիճ Քորէսբոնտենց խօսելով Վիլհէլմ Բ.ի կողմէ Չինու կայսեր ուղղուած պատասխանին վրայ, կ'ըսէ թէ Վիէննայի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ շատ նպաստաւոր ընդունելութիւն գտած է։ Ամէնէն աւելի գովեսոի կ'արժանանայ Գերմանիոյ կայսեր գրութեան մէջ եղեւած հաստատամտութիւնը և չափաւորութիւնը։ Վերոյիշեալ շրջանակներուն մէջ տիրող համոզումը այն է թէ Վիլհէլմ Բ.ի պահանջումները շահակից տէրութեանց և ոչ մէկին կողմէ կրնան ս և է դիմադրութիւն առաջ բերել։ Վոսիճէ Զայթունկի ալ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ կայսեր պատասխանագիրը մեծ գոհունակութեամբ պիտի կարդացուի քաղաքակիրթ աշխարհին կողմէ, ամէնէն աւելի հաշտարար և հաստատամիտ ոգւոյն համար։ «Վիլհէլմ Բ. կը յարէ նոյն Թիրթը, աւելի կը խնայէ Բուանկ-Սու կայսեր, որ խնդրած էր մոռնալ ամէն բան և չմերժել հաշտութեան համար երկարած ձեռքը։ Գերմանիոյ կայսրը իր պահանջումներուն մէջ ամէնէն աւելի անհրաժեշտին վրայ կը պնդէ, այսինքն թէ թշնամանուած բոլոր ազգերու ներկայացուցիչներուն կողմէ ցոյց տրուելիք յանցաւորները պատժուին։ Նաև շատ կարեւոր է այն հրաւէրը զոր Չինու կայսեր կ'ուղղէ Բէյքին վերադառնալու համար։ Եթէ Բուանկ-Սու, վատահելով Վալտերսէ մարշէլին պաշտպանութեանը որ ապահովուած է, Բէյքին վերադառնայ, մեծ քայլ մը առնուած պիտի ըլլայ դէպի ի շնական խնդրին նպաստաւոր լուծումը։»

Անգլիական մամուլն ալ շատ գոհ է։ Թայմզ դիտել կու տայ թէ Վիլհէլմ կայսրը բացարձակապէս չի մերժեր բանակցութեանց սկսիլ՝ ծանօթ նախաշաւիղ պայմաններով։ Անգլիական լրագիրը կը յարէ թէ Գերմանիոյ կայսեր պատասխանին ամէնէն կարեւոր մասը այն է թէ Տէրութիւնները հաստատապէս կը պնդեն ճշմարիտ յանցաւորներուն խստիւ պատժուելուն և Չինու մէջ օտարականներու ապահովութեանը համար հաստատ երաշխաւորութիւններ տրուելուն համար։ Վիէննայի էկս-պաշտօնական թերթը Ֆրեմտենպլաթ ալ շատ կը գովէ Վիլհէլմ Բ.ի պատասխանագիրը, ըսելով որ բոլորովին կը քանդէ այն յոյսը, զոր Զինացիները ունէին թէ աննշան խօսքերով կրնան ազատիլ գործուած չարիքներուն պատասխանատուութենէն։ Ֆրեմտենպլաթ կը պնդէ թէ այդ պատասխանը ոչ միայն Գերմանիոյ, այլ ամբողջ Տէրութեանց, մարդկութեան դատը կը պաշտպանէ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

Ֆրանսայի ծանուցագրին գլխաւոր կէտերը հետեւեալներն են.

Ա. Պիտի պատժուին այն բարձրաստիճան պաշտօնատարները որոնք յանցաւոր ճանչցուին չփոթութիւնները զրգռած կամ քաջալերած ըլլալնուն համար։ Տէրութեանց ներկայացուցիչները զանոնք ցոյց պիտի տան Չինու կառավարութեան, բայց այլ ևս խնդիր չկայ զանոնք այդ Տէրութեանց կողմէ դատելու և դատապարտելու, ոչ ալ պահանջել որ պատիժները բանակցութեանց սկսելէն առաջ գործադրուին։ Այդ կերպով բանակցութիւնները պիտի կրնան հիմակուընէ սկսիլ Տէրութեանց ներկայացուցիչներուն և Չինու պատուիրակներուն միջեւ որոնք են Լի-Հունկ-Զանկ և Չինկ։ Տէրութիւնները սկզբունքով չեն հակառակիր այդ պատուիրակներուն ընդունելութեանը բայց կը պահանջեն որ պէտք եղած իշխանութիւնը ունենան։ Բ. Չին հատուցումներ պիտի վճարէ տէրութեանց հպատակներուն կրած վնասին համեմատութեամբ։ Պատուիրակները ոչ միայն հաստատման քանակութիւնը պիտի սահմանեն, այլ անոնց վճարման համար հարկ եղած երաշխաւորութիւնը։ Գ. Տէրութիւնները պիտի պահանջեն քանդել Բէյքինի և ծովին միջեւը գտնուած ամրոցները։ Դ. Տէրութիւնները միջոցներ ձեռք պիտի առնեն ապագային արգիլելու զէնքերու առեւտուրը Չինու հետ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն, 4 հոկտ.— Աւստրիկ ընտրութեանց հինգերորդ օրուան արդիւնքը.— Անգլիոյ Երեսփ. ժողովը կազմող 670 երեսփոխաններուն 289 ը ընտրուեցան։ Ատոնց 212 ը՝ նախարարական կուսակցութեան կը պատկանին և 77 ը՝ ընդդիմադիրներուն։ Այս վերջինները տասը աթոռ շահեցան և եօթը կորսնցուցին։ Օրուան ամէնէն շահեկան դէպքն է ընկերվարական երկու նոր երեսփոխաններու ընտրութիւնը՝ Պ. Բէյր Հէրտի և Պէյ։ Այդ հաշուով Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ ընկերվարական երեսփոխաններու թիւը եղաւ երեք՝ առջի օրը ընտրուած Պ. Ճոն Պրընսի հետ։ Բէյր Հէրտի Երեսփ. ժողովին մէջ մուտքը շահեկան նիստերու պատճառաւ պիտի ըլլայ, վասն զի այդ անձը իր ընտրողներուն ըսեր է թէ նախ ճոն Պրընսի հետ պիտի պաշտպանէ գործաւոր դասակարգին գաղը և յետոյ սկիզբէն մինչեւ վերջը կառաղի պայքար մը պիտի մղէ Պ. Զէմպրլէնի դէմ։ Այս խօսքերը այնչափ հրապուրած էր ընտրողները որ իրենց ազատական երեսփոխան դարձրեցին Պ. Ռիչարտ Մորկանի տեղ անմիջապէս Բէյր Հէրտին ընտրելին։ Ընկերվարական Պէյ քարտուղարն է երկաթուղիի պաշտօնեաներու ընդհանուր Սէնտիքային։ Շատ խօսքի տուած է իր վրայ Անգլիոյ արեւելեան երկաթուղիներու պաշտօնեաներուն գործադուլի սպառնալիքին առեն։ Ուստի տնօրէնները կ'ատեն զայն, մինչդեռ պաշտօնեաներուն համար ամէնէն ժողովրդական անձն է։ Պէյ, եթէ երկաթգիներու հետ ուզեւորներուն ալ իրաւունքը պաշտպանէ, Մէնն Բրիտանիոյ ամէնէն շահեկան մարդը պիտի ըլլայ։ Երկէկ ընտրուած միւս երեսփոխաններուն մէջ կան՝ նախարարական կուսակցութենէն Լորտ Սոլզպէրիի տղան՝ Լորտ Սէսիլ, զաղթային նախարարին որդին՝ Պ. Օսթէն Չէմպրլէն, Պ. Պիչ, Պ. Պըրտէթ Քոթս, որուն ըրած յայտնութեանց վրայ յանձնաժողով մը զրկուեցաւ հարաւային Ափրիկէի պնդնուրական հիւանդանոցներուն վիճակը քննելու համար, Սըր Ա. Պարթլէթ Հայլն։ Ընդդիմադիներէն՝ Պ. Պ. Բէյր Հէրտի ու Պէյ, փարնէլեան նախկին կուսակցապետ Պ. Ճոն Տիլլըն և ուրիշներ։

Անգլիոյ առեւտրական նախարար Պ. Ռիչի, ընտրական գումարման մը մէջ բանախօսած պահուն, գողցուց իր բառարսիւն զոր բարձրաւանդակի մը վրայ թողած էր։ Շէնքին տէրը յայտարարեց թէ եղածը շատ սովորական բան մը է։

—Մորնինկ Լիսդր նոր յայտնութիւններ կ'ընէ Պ. Զէմպրլէնի սեպհականորական յարաբերութիւններուն վրայ։ Կը յայտարարէ թէ գաղթային նախարարը գլխաւոր անդամն է Պրմէնկէմի մէկ սէնտիքային, որուն ամէնէն շատ բանեթուղթերը Զէմպրլէն ընտանիքին գլխաւոր անդամներուն ձեռքը կը գտնուին։ Սակարանի արձանագրութիւններէն կ'երեւայ թէ անցեալ տարի այդ սէնտիքան միմիայն դներ ու ծախեր է՝ բանակին ու ծովային նախարարութեան ռազմամթերք մատակարարող Ընկերութիւններուն բաժնեթուղթերը։

ԼՈՐՏ ՌՈՊԷՐԹՍ ԵՒ ԼՈՐՏ ՈՒՈԼՍԼԻ

Լորտ Ռոպէրթս որ Անգլիոյ բանակին ընդհանուր սպարապետ կարգուեցաւ Լորտ Ուոլսլիի տեղ, պիտի ստանայ կոմսութեան տիտղոս, հարիւր հազար անգլիական ոսկիի դրամական պարգեւ և Մնրակապի պատուանշան՝ հարաւային Ափրիկէի մէջ մատուցած ծառայութիւններուն իրբեւ վարձատրութիւն։

—Լորտ Ուոլսլի, բաց նամակով մը կը խնդրէ անգլիական հասարակութենէն ոգելից ընդունելի չտալ հարաւային Ափրիկէէն վերադարձող զինուորներուն, որպէսզի գինեմոլութիւնը չքաջալերուի։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Բրէթորիա, 2 հոկտ.—Զինուորական իշխանութիւնները հրատարակեցին այն գիները որոնց համաձայն պիտի ծախուին վերջերս հոն հասած ննդեղէնները։ Մէկ լիտր գարեջուրը 50 սանտիմ որոշուած է, փոխանակ 1 ֆր. 80ի, խմիչէն 80 սանթիմ փոխանակ 1 ֆր. 25ի և շաքարեղէնները 70 սանթիմ փոխանակ 1 ֆր. 25ի։ Ընդհանուր կերպով գիները հարիւրին 25 զեղչ մը կրած են։ Բրէթորիայի և Եոհաննէսպուրգի միջեւ շաբաթը երեք կառախումբեր պիտի երթեւեկեն կանոնաւոր կերպով և գլխաւորաբար ժողովուրդին պէտքերուն փոխադրութեանը պիտի ծառայեն։

—Հոս լուր կայ թէ Տըլարի զօրավարը դժուարին կացութեան մէջ կը գտնուի, վասն զի բոլորովին պաշարուած է անգլիական զինուորներուն կողմէ։

—Տիրքսէն, այն կոչը որ ազատանցագիր ստացաւ Տէլակոա երթալով Քրիւկէր նախագահին ներկայութիւնը ըստուգելու համար, երէկ հոս վերադարձաւ։ Տիրքսէն ծանոյց թէ Բիէթէրսպուրգ պիտի երթայ Պոթա զօրավարին տեղեկութիւն տալու իրաց կացութեանը վրայ։

—Անգլիական աղբիւրներէ տրուած լուրերու նայելով Տէվէթ զօրավարը պաշարուած է եղեր Հէյլպրոնի մօտ տեղ մը։

—Ուլէնի Լուի իշխանը, Էօյի կոմսին որդին, որ Թրանսվալ գացած և Պոէրներու բանակին մէջ ծառայած էր, չորեքշաբթի օրը Մարսիլիա հասեր է։

Եոհաննէսպուրգ, 3 հոկտ.—Վիթվաթերսրանտի շրջականները տակաւին Պոէրներ կան։ Ատոնցմէ փոքրաթիւ խումբեր միշտ կը յարձակին անգլիական շրջուն պահակախումբերուն վրայ։ Սեպտ. 29ին երկու Անգլիացի հեծելազօրքեր սպաննուեցան Պոսքորի մէջ, Եոհաննէսպուրգէն 16 մղոն հեռուն։ Պարենաւորման առաջին կառախումբը երէկ ճամբայ ելաւ։

Բրէթորիա.—Պոէրներու փոքրաթիւ զօրախումբ մը կը գտնուի Իրէնէի կայարանին մօտերը։

—Լորտ Ռոպէրթս կը հեռագրէ թէ ա՛ցեալ հինգշաբթի Բլոքհաուսի մօտ Պոէրները գերի վարեր են անգլիական շրջուն պահակախումբ մը։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Ռուսիոյ լրագիրները կ'իմանան թէ, Մուզաֆիտէտինի Շահին հրամանով, նախարարապետ Միրզա Ալի Ասքար խան պէյլէրպէյի հարիւրէ աւելի պաշտօնեաներու հետ պայմանագրութիւններ կնքած է։ Ատոնք պիտի վերադարձին Պարսկաստանի հանրային դանդաղ վարչութիւնները։

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Վատիկան թէեւ բողոք չներկայացուց կատարուած գողութեան համար, ինչպէս երէկ ծանուցին, սակայն Իտալիոյ ոստիկանութիւնը խուզարկութեան ձեռնարկեց։ Թրիպունա կ'ըսէ թէ 1899ին Իտալիոյ ոստիկանութիւնը իմաց տուած էր Վատիկանի թէ այդ տեսակ գողութիւն մը կը պատրաստուի։ Կ'ըսուի թէ գողցուած դրամը Պապին անձնական սենեկանութիւնն էր՝ կրօնական գործերու յատկացուած։

ԵՐԲԵԱՆ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Իտալիոյ նախկին նախարարապետ Պ. Ֆրիսբի Թրիպունա թղթակցին յայտարարեր է.—«Իտալիա պէտք է պատրաստուլայ 1903 մայիս 17ին, վասն զի այդ թուականին կ'աւարտի Երբեան Զինակցութիւնը։ Գերմանիոյ հանրային կարծիքը, անցեալին պէս, նպաստաւոր չէ Զինակցութեան նորոգուելուն։ Աւստրիա ներքին շատ դժուար պայմաններու մէջ կը գտնուի։ Մեր շահը, սակայն կը պահանջէ որ զայն պահպանենք։ Միեւնոյն ատեն կ'աւարտին նաեւ առեւտրական դաշնադրութեանց պայմանաժամերը։ Մեր հարաբերութիւնները կախում պիտի ունենան մեր ճարտարութենէն և մեր պատուիրակներուն ճարտարութենէն։»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սանիէի ասոիճան տրուեցաւ Սըվազի Նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Ահմէտ Զիհէտ էֆ.ին։

—Տիրապէքիրի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Շքոտրայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Միշէլ էֆ.։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սյոբնի նահանգին տէֆթէրտար Սէյֆիէտտին պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Օմմ. Պանքային օտար երկիրներու ամսաթոշակներու ճիւղին պաշտօնեաներէն Պ. Ժորժ Կրպովսքիի և Կ. Պոլսոյ նախնական դատարանին վճռագրիներու գործադիր պաշտօնեայ Մուսթաֆա էֆ.ի։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Սանիհ պէյի և վիճակագրութեանց դիւանին թարգման Արզման էֆ.ի։ Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ ճարտարապետ Կիւրեղեան Լեւոն էֆ.ի։

ՊԱՐԻՍԻ ՇԱՀԷ մայրաքաղաքս գըտնուած միջոցին երբ դեսպանական մարմինը կ'ընդունէր, Աւստրիոյ դեսպանատան գործակատար Պառոն Պրաունէն տեղեկութիւն ուզեց Ցանց Եուսէֆ Կայսեր առողջութեանը վրայ և մնացեալ խնդրեց իր շնորհակալութիւնները մատուցանել Ն. Վեհափառութեան՝ Վիէննայի ու Բէյճիայի մէջ իրեն եղած փայլուն ընդունելութիւններուն համար։

—Պարսից Շահը Կ. Պոլսէն մեկնելով երբ ձիերը Մուսթաֆա Փաշայէն կ'ուզենէր, տեղւոյն թագապետութիւնը պըտուղներ և մեծարժէք ամանի մէջ դրուած մեղր մատոյց Ն. Վեհափառութեան։ Թագապետական բժիշկ Տոքթ. Եաքինէքի բարձիկ մը մատոյց զոր իր թոռը բանած էր։ Գայմգամ Ալի պէյի տղան պարսկերէն բանաստեղծութիւն մը մատոյց։

—Սոֆիայի մէջ Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ Շահին ի պատիւ տրուած հացկերոյթին ատեն, Պուլկարիոյ իշխանը բաժակաճառով մը համակրութիւն յայտնեց Շահին, որ պարսկերէն պատասխանեց։ Մուզաֆիտէտտին Շահը ականակուռ Սուրհ և Արեւ պատուանշան տուաւ Ֆէրտինանտ իշխանին։

ԿԱԼՈՒԱՆՄԱՏՈՒՐՔ.— Պետական Խորհուրդին ելմտական ճիւղը կարգ մը որոշումներ տուած է կալուածատուրքերը անվճար չձգելու և հաւաքումը կանոնաւոր կերպով կատարելու համար։ Այդ որոշումները քանի մը օրէն պիտի հաղորդուին պատկանելի պաշտօնատարներու, ըստ այնմ հարկ եղածը ի գործ դրնելու համար։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Պ. Զինովիէվ հրաման ստացաւ Եալթա երթալ, ուր կը գտնուին Նիքոլա Բ. և կայս. գերդաստանը։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան պաշտօնատարներուն մէջ երէկ յանձնաժողով մը գումարուեցաւ զոր կը կազմէին առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա, ելմտական նախարար Բէյճատ փաշա, մաքսային վերատեսուչ Նազիֆ փաշա և խորհրդականը Մէհմէտ Ալի պէյ։ Այդ յանձնաժողովը մաքսային տակացոյցերու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնադրութեան բանակցութիւնները երէկ չարունակուեցան։ Հելլենական դեսպանատան գործակատար Պ. Կրիբարիս և պատուրակ Պ. Սթէֆանոս, յանձնաժողովին գումարումէն առաջ, տեսակցեցան Մեծ-Եալարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպան Մավրոկորտատօ իշխանը որ Աթէնք կը գտնուի, առջի օրը, ելմտական նախարար Պ. Սիմորուլոյի հետ տեսակցեր է թուրքահելլէն առեւտրական դաշնադրութեան խնդրին վրայ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպան Պառոն ֆոն Բաւիէէ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եալարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԲԱՂԱՔԱՑԻՆ պաշտօնեաներու գատեան Թոշակի մասուկին հաշիւները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովին ատենապետն ինքն է։ Հանգուցեալ Մեծ-Եալարքոսի ամսաթոշակներու քննութիւնը այսօր պիտի սկսի։

ԲԱՐԻՁԻ արուեստահանդէսին պարարական ձիերը ցուցադրուած են։ Կառավարութենէն զրկուած։ Ատոնցմէ ոմանք իսկ արարական են և 3ը՝ Նուրդ։ Սրուեստահանդէսին մէջ գտնուած միւս ձիերէն աւելի ուշադրութիւն են։ Ժիւռին ոսկի և պղնձի դրամներ տուած է այդ ձիերուն համար։

ՈՍՏԻԿԱՆ-ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ.— Պաշտօնարանը նկատելով որ քանի նահանգներու մէջ ոստիկան-զինուորներու գումարներու հիմնադրութիւնը կերպով չէն վճարուիր, այդ ասպարէզին մէջ ծառայողներու գործիւն կը քաջեն, հրահանգ ուղղեց մէկ կողմ որ վճարումները կանոնաւոր կերպով կատարուին, գիտնալով որ ոստիկ պարագային մէջ պատճառ եղեր խիստ պատասխանատուութեան ենթարկուին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Իտալիոյ շրջականներուն մաքսային գործառնութիւնները քննելու համար վերատեսչութեան քննիչներէն Հիլմի պէյ հոն ղրկուեցաւ գործի ձեռնարկած է։

—Մաքսային քննիչներէն Ճիզրի պաշտօն յանձնուած է քննութիւն ընել Պաղատատի ու Պասրայի մաքսարաններուն մէջ գործուած անկանոնութիւններուն համար։

—Սկանդիկէն հրահանգ խնդրեցին թէ հանքային իւղերը հարկ է նոր հարկ ե՞ չ։ Պատասխան տրուեցաւ որ անոնք իւղերը հարկ չկայ ներկիր։

—Բիլիրի մաքսատունը ձեռնարկուելու հարցուցած է թէ «պէզի»ները մաքսային սակացոյցի՞ թակայ են թէ ոչ։

—Այվալըքի վաճառականները գանգատներ են տեղական կառավարութենէն, տարաբերելով որ մաքսատան մէջ ապրանքները և ուղեւորներու

հարկ եղած ազդարարութիւնը ըլլայ պատկանելի պաշտօնեաներուն։

ՇՈՒԻՑ-ՆՈՐՎԷԳԻՈՅ դեսպան Սթէնպոքի կոմսը որ բացակայ կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ օսմ. երկիրները եկող օտարականներու անցագիրները լաւաքանչիւր երիրին լեզուովը գրուած են, ինչ որ դժուարութեանց պատճառ կ'ըլլայ, և նկատելով որ ամէն տէրութիւն ֆրանսերէնը ընդունած է անցագրի համար, հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ, որպէս զի ասկէ վերջը անցագիրներու պարունակութիւնը ֆրանսերէն ալ գրուի։

ԽՁՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը ծանոյց նահանգները որ փոթով կատարուին չինութիւնները այն խմուղիներուն և կամուրջներուն ուրոնք պէտք է ամրողջացուին ձմեռուընէ առաջ։

ՍՈՖԻԱՅԻ Նովա Վէքոնիք լրագիրը Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարար Պ. Ռատոպավովի դէմ հ...տարակութիւն մը բրած ըլլալով, տնօրէնը՝ Իլիա Միլարօ դատապարտուեցաւ երկու ամսուան բանտարկութեան և 50 ֆր. տուգանքի։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան խորհրդական Պառոն ֆոն Վանկհայմ երէկ Պէրլին ուղեւորեցաւ Արեւելեան ծեսընթացով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանապետութիւնը վերջուց օսմ. երկիրներու զանազան մասերուն ժամանմանց դէմ սահմանուած քարանթիները։

ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍԻ կղզիներու նահանգին կուսակալը քննական պտոյտի համար Միտիլի ժամանեց։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ.—Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ Պէսիլքտրէյի մարգանոցին մէջ այս գիշեր պարահանդէս մը պիտի տայ, որուն հրաւիրուած են դեսպանական մարմինը և բարձր դասուն պատկանող ընտանիքներ։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ նախկին կառավարիչ Նամբդ պէյ հանդատեան պիտի կոչուի։

ՌԻՏԷՐ Էֆ.ի վիճակը առջի օրուընէ ի վեր ծանրացած է. զայն դարմանողները պարտաւորուեցան ութ անգամ անկողին փոխել։ Երէկ Գերմանիայէն մայրաքաղաք եկան երկու մասնագէտներ որոնք հեռագրով կոչուած էին՝ Ռիտէր էֆ.ն դարմանելու համար։

ԻՍԶ ԱՅԼԱՐԻ առթիւ նահանգները երթալիք կրօնական ուսանողներուն համար կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այս տարի ալ Մախսուսէի շոգենաւերով ճրիարար ճամբորդեն։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՀԱԿԱՆՈՑՆԵՐ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց նորոգել Կ. Պոլսոյ զինուորական պահականոցները։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒՍՈՒԹԻՒՆ.—Անտառներու, հանքերու և երկրագործական նախարարութիւնը նկատելով որ թթենիներու պէտքը տարէ տարի կ'աւելնայ, որոշեց ընդարձակ թթատունկներ հաստատել Պրուսայի, Սէլանիկի, Ատանայի և Հալէպի տիպար-ագարակներուն մէջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և թղթատարական վերատեսչութիւնը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ ու Գոնեայի միջև երթեւեկող թղթատարը 24 ժամ կ'ուշանայ, ինչ որ առաջ կու գայ Աֆիոն Գարահիսարէն 9 ժամէն Տինար հասնելիք թղթատարը գիշեր մը Սանտրգլը մնալէն, հրահանգ ղրկեց որ ասկէ վերջը Սանտրգլըի մէջ չգիշերէ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ շրջակայքը գարնան շատ անձրեւ տեղացած ըլլալուն համար հունձքերը պէտք եղածին պէս ճաճ չըլլալով, սերմի համար բաւականաչափ հունտ ձեռք բերուած չէ. ուստի երկրագործներն ոմանք ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմած և սերմի յատուկ հունտ խնդրած են։

ՊԻԹԼԻՍԻ նահանգին դատական քննիչը տեղեկագրած է ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ Մուշի կառավարական պաշտօնարանին մէջ հիւանդանոցի յատուկ տեղ մը չըլլալուն համար հիւանդ բանտարկեալները բանտին մէջ կը դարմանուին։ Դատական քննիչը առաջարկած է այդ մասին հարկ եղածը ի գործ դնել։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պուլկարական գործակատար Պ. Կէշովի պիտի յաջորդէ Վիէննայի պուլկարական գործակատար Պ. Սբրանձիէվ, որուն պիտի յաջորդէ հանրօգուտ չինութեանց նախարար Պ. Նաչովիչ։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ Պրոն քաղաքին մէջ օսմ. ընդհանուր հիւպատոսարան մը հաստատուելով այդ պաշտօնը պատուակալ կերպով յանձնուած է տեղացի Պ. Ժողէի Թալպէրիի։

ԽՏԻՎԻՆ Ընկերութեան ընկղմեալ Նարզիէ շոգենաւին նաւագներու հարցքննութիւնը աւարտելով տեղեկագիրները յանձնուած են Պիրէոնի դատարանին, հարկ եղած դատաստանը կատարուելու համար։ Առաջին նաւապետը հիմա Աղեքսանդրիա կը գտնուի։ Պիրէոնէն հեռագրուած է Աղեքսանդրիա՝ խուզարկութիւն կատարել, վասն զի կը կարծուի թէ խեղդուած ուղեւորներէն մէկ քանիին գոյքերը կը գտնուին անոր քով։ Հինգշաբթի օրը Աղեքսանդրիայէն Աթէնք հասած հեռագիր մը ծանուցեր է թէ Խտիվի Ընկերութիւնը համոզում գոյացուցեալ որ նաւապետ Սորանիէ արկածին ատեն թերացած է իր պարտականութեանց մէջ, զայն պաշտօնէն ըրած և անոր մասին տրուած տեղեկութիւններու պարութան ուղած է։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՋՆՋՈՒՄԸ.— Պետական Խորհուրդը որոշեց որ կառավարական պաշտօնատնց մէջ գրութիւններու վրայ փակցուած գրոշմաթուղթերու ջնջումը կատարուի մասնաւոր կնիքի մը միջոցաւ, որուն վրայ Թուական գտնուի։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին այս տարուան չրջանաւարտներուն թիւն է 32 որոնց 31 ը իսլամ են և 1 ը յոյն։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Առջի գիշերը Ղալաթիոյ մէջ Տիարպէքիրցի քիւրտ Մէհմէտ անուն մարդ մը ձերբակալուեցաւ։ Այդ անձը, երկու տարի առաջ, Սամսոնի մէջ ձերբակալուելով երկու ոստիկան-զինուորներու հետ կառավարական պաշտօնատունը տարուած ատեն, ոստիկան-զինուորներէն մէկը սպաննած ու փախած էր։ Յետոյ Պափրայի մէջ Ռէֆիի դէտ մը վիրաւորած էր և անկէ ի վեր փախստական կը թափառէր։

ԳԱՅԹԱԿՂԱԿԱՆ ԴԷՊՔ ՄԸ.—Սեւրէթի մէջ կը կարդանք.—«Յովհաննէս Անդրէասեան անուն մարդ մը՝ Գումգարացի՝ այցելութեան դացած էր իր բարեկամին՝ Ճիլաճի Մաքսուտի որուն այրիկը՝ 11 տարեկան Արաքսի՝ իր տանն էր։ Յովհաննէս կիրակի օրուան հագուստ հագած էր, փայլուն կօշիկներով։ Յովհաննէս առաջարկեց Արաքսիի զբօսական պտոյտ մը կատարել Սկիւտարի կողմը։ Առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ։ Անմիջապէս կամուրջ դացին և մտան Շիրքէթիի 20 թիւ շոգենաւը։ Կիրակի կէս օրէն ետքն էր։ Կ'երեւայ թէ բնութեան և Արաքսիի գեղեցկութիւնը՝ սիրային կրակ մը վառած էր Յովհաննէսի սիրտին մէջ։ Երկուքը առանձին էին խցիկի մը մէջ որուն դուռը գոց էր։ Յանկարծ խահուէ-ձին ներս մտաւ... ինչ տեսաւ... աւելորդ է ըսել։ Աւելցնենք նորէն թէ աղջիկը 11 տարեկան էր և Յովհաննէսի սանը։ Ալ ևս օրուն վատահելու է։ Անբարոյական Յովհաննէս ոստիկանութեան յանձնուելով զրկուեցաւ Բերայի ոստիկանութեան։»

ԱՅՏՐԷՆԷՆ կը գրեն Մոնիդեօուի թէ նորոգուելու վրայ եղած մզկիթի մը գմբէթը փչելով, հայազգի չորս գործաւորներ ծանրապէս վիրաւորուեր են և ուրիշ մը ալ մեռեր է։

ՄԵՏԱՔՍԻ գինը մեծ բարձրացում կրած է եւրոպական հրապարակներուն վրայ։

ԱՆՑԱՅՏԱՅԱՆ.—Սէն-Բիէռ վարժարանէն 10 տարեկան կաթոլիկ տղայ մը շաբաթ օրէն ի վեր անյայտացեր է։ Մնողքին բոլոր խուզարկութիւնները ապարդիւն մնացած են։ Մայրը, յուսահատ, արտասուելով փողոցները կը պտըտի և զաւակը կը փնտռէ։ Շաբաթ օրը տղան կը խաղայ եղեր իրենց տարեկից ուրիշ տղոց հետ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Եանի Անտրիասի անուն Սագըզցի մը, երէկ, Օսմսա երթալու համար Վիքթորիա շոգենաւը նստած ատեն յանկարծամահ եղաւ։

ԱՆՁՆԱՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.— Խասգիւղի Խալըմբօղլի կողմը Գրբգէէրտիպան թաղը բնակող Տիւրիւկ Ալթունթոփեան՝ 55 տարեկան և տակաւին չամուսնացած, երէկ առտու ինքզինքը տանը ջրհորը նետեց՝ անձնասպան ըլլալու համար։ Իրացիները անմիջապէս օգնութեան փութալով զայն ազատեցին։

ԽԱՍԳԻՒՂՅԻ թուրք կին մը, առջի իրիկունը, եկմէչի նաւամատոյցին Գուրբա Գափա Օսմանի նաւակը նստած էր, ուր երկու հոգի ալ կային։ Այս վերջինները Պալաթու նաւամատոյցը եկան։ Կինը մինակ մնաց։ Նաւավարը երկու ժամ ծովին վրայ պտտելէ ետքը փորձեց կնոջ պատիւը բռնաբարել։ Կինը գիմադրեց, բայց Օսման զայն ծեծեց ու բանի մը տեղէն վիրաւորեց, և վերջապէս Խասգիւղ ցամաք հանեց։ Ոստիկանութիւնը իմանալով ձերբակալեց Օսմանը։

Թէփէ. ՊԱՇԻՒ ՊԱՐՏԷԶԸ

ԵՐԵԿՈՅԹ

Ի ՆՊԱՍՏ ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Բերա Բէյլէսի Տնօրէնը Պ. Մէլիէ, գեղեցիկ դաղափար մը յղացած է որ պատիւ կը բերէ թէ՛ իրեն և թէ իր վարած հաստատութեան։ Աչքի առջեւ բերելով այն թշուառ վիճակը որուն մատնուած են Խասգիւղի հրկիզեալները, մտածած է երեկոյթ մը կազմակերպել ի նպաստ այդ խեղճերուն, որոնք առանց հացի և առանց ընակարանի մնացած են։ Այդ երեկոյթը պիտի ալուի յառաջիկայ շաբաթ օր և կը խոստանայ եղանակին ամէնէն սքանչելին ըլլալ։ Արտաքոյ կարգի պատրաստութիւններ կը տեսնուին արդէն, կազմելու համար ծրագիր մը որ լաւ յիշատակ մը պիտի թողու։ Ծանօթ Մաէսթրօ Պ. Նավա, այդ իրիկուան համար ստանձնած է երաժշտախումբին վարչութիւնը, աջակցութեամբ Պոլսոյ լաւագոյն երաժիշտներուն՝ որոնցմէ մեծ մաս մը ինքնաբերաբար կը մասնակցի այս գիտութեան գործին, որ մեր ազգային ատեն գեղարուեստական ալ գործ մը պիտի ըլլայ։

Ներկայացման ծրագրին վրայ առ այժմ տիպոսած ենք գաղտնապահ ըլլալ, անակընկալի հանդամանքը կորսնցնել չտալու համար։ Սաչավը միայն ըսենք որ Օրիորդ Սօլիէ, տաղանդաւոր ու սիրուն արուեստագիտուհին, շաբաթ օրը հոս կը ապասուի Մօնմարթրի ամէնէն նշանաւոր երգիչներէն մէկուն՝ Պ. Բաավիէ Բուիվաճի հետ։ Եւ արդէն այսչափը կը բաւէ, չէ՞։

Ազգային Լուրեր

Աղեքսանդրիոյ մեր թղթակցէն ստացանք շահեկան թղթակցութիւն մը՝ որ Աղեքսանդրիոյ Ցունաց Նորընտիր Պատրիարք Տ. Թէոֆիլոս Սրբազանի հոն ժամանումը կը նկարագրէ մանրամասնօրէն։ Այդ թղթակցութենէն կը տեղեկանանք թէ Հայոց կողմէ Ն. Սրբազնութեան ընդառաջ գացեր են Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ քարոզիչ Տ. Վահրամ Ծ. վ. Ազարեան, Տ. Դանիէլ վարդապետ Բարսեղեան, Տ. Բարթուղիմէոս վարդապետ Թախաճեան, Տ. Սահակ քահանայ Մինասեան, Տ. Յարութիւն քահանայ Յակոբեան, Թազ. Խորհրդոյ առաջնայ փոխ-ատենապետ Գրիգոր էֆ. Մելքոնեան, Ազգասէր Ընկերութեան Տնօրէն Ժողովոյ Ատենապետ Տօքթ. Մ. էֆ. Ժամկոչեան և Առաջնորդարանի քարտուղարը։ Այդ թղթակցութիւնը պիտի հրատարակենք վաղուան թուով։

—Սերբատիոյ ազգայինները կը դանգատին տեղւոյն կրօնական ժողովոյ անդամ Կրօնիտէս քահանայէն, և անոր հեռացումը կը խնդրեն, յայտարարելով որ եթէ անոր շահատակութեանց վերջ մը չտրուի Պատրիարքարանի կողմէ, որոշած են Լատինականութիւն ընդունիլ։

—Ինչպէս գրած էինք ասկէ առաջ, Պատրիարքարանի արձանագրութեան դիւանին տեսուչ Մելիքեան Մկրտիչ էֆ., Տնտեսական Խորհրդոյ յանձնարարութեան համաձայն, կիրակի օր Պէշիկթաշի երթալով, տեղւոյն Թազ. Խորհուրդին անդամներուն հետ քննութիւն կատարեց եկեղեցւոյն մատակարարութեան եղանակին վրայ, և տեղեկագիր մը մատոյց։

—Խասկէյն գրուած նամակ մը կը տեղեկանանք թէ Խաչի երկրորդ օրը երկու հազարէ աւելի ուխտաւորներ, Պոլսեցի և գաւառացի, հոն այցելեր են։ Բարոգիչ Արսէն վարդապետ հետը ունենալով Նորադալ էմմանուէլ վարդապետը և Նորընծայ Մարկն քահանայ Մխիթարեանը, շաբաթ իրիկունէ գիւղ դացած էր։ Պատարագը մատուցեր է Էմմանուէլ վարդապետ, ուրիկ ետքը հոգեհանգիստեան պաշտօն կատարուեր է։ Ուխտաւորներէն Յակոբ Իսայեան եղբարք 12 հատ աշտանակ նուիրեր են տեղւոյն Ս. Յակոբ եկեղեցւոյն, Էքսէրճեան եղբարք արծաթ բուրվառ մը և ուրիշներ ալ կանթեղներ։ Այս տարուան հասոյթը նախորդ տարիներէն աւելի եղած ըլլալով, կը մտածուի յատկացնել աղջկանց վարժարանի մը շինութեան։

—Պանարմայի մէջ Տօքթ. Պետրոս անուն ազգային մը իր մտքերոյթ թոռնուհիին հետ նշանուիլ ուզած էր, բայց տեղւոյն կրօնական վարչութիւնը չկրնալով այդ մասին որոշում մը տալ, իրողութիւնը տեղեկագրած է Ազգ. Պատրիարքարանի, հարկ եղած հրահանգը խնդրելով։

—Ս. Պատրիարքը երէկ Պատլիսրքարան չկրցաւ իջնել, կիրակի օրը օգտագործութեան համար եէնիքէյ գացած ըլլալուն։

—Թոհուութեամբ կ'իմանանք թէ Պարսից Շահը ակնակուռ Առիւծ և Արեւ պատուանշան ստացած է Տատեան Առաքել պէյի։

—Այսօրուան պաշտօնականներուն մէջ գոհութեամբ կը կարդանք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Պրուսայի առաջնորդ Արշարունի Յովհաննէս Սրբազանի։

—Տիարպէքիրի առաջն. տեղապահ Եղեկիէլ վարդապետ վերջապէս ճամբայ ելեր է։ Պիտի գալու համար։

—Ծանօթ գոհարավաճառ Նշատաճեան Մաղաստա էֆ. որ Պարսից Վեհ. Շահին վերաբերեալ յանձնարարութիւն մը 24 ժամուան մէջ յանձնած էր, Առիւծ և Արեւ պատուանշանին Բ. աստիճանին արժանացեր է։

Տէր և Տիկին Սարգիս էֆ. Տանձիկեան ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զգառնաղէտ մահ իրենց որդւոյն

ՍԵՆԵՔԵՐԻՄ էֆ. ՏԱՆՁԻԿԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր յետ կարճատեւ հիւանդութեան ի հասակի 23 ամաց, ի խորոյգ թողով իր ծնողքը և համայն ընտանիքը ու բոլոր ազգականները։ Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, չորեքշաբթի, ժամ 8 ին (Ր. Թ.) 27 սեպտ. Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին, ուր փոխադրուած է արդէն հանգուցեալին մարմինը, ուրիկ պիտի փոխադրուի տեղւոյն ազգ. գերեզմանատունը։

Ծան. շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի ժամը 7,10։ Կը խնդրուի ծաղկեպսակ չբերել։

Մահագրի չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս նկատել իբր այն։

Սկիւտար, 26 Սեպտ. 1900

Մեր ընթերցողներուն օգտակար ըլլալու փափաքով, ամէն օր, Լոնտոնի և Լիվրբուլի արմտեաց և դաղթաբերքի հրապարակի կացութեան և սակերուն վրայ Բ. Յ. Մահճուպեան եղբարց կողմէ մեզի հաղորդուած հետեւեալ ցուցակը կը հրատարակենք.

Բ. Յ. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ղալաթիա, Խալիաբ Խան, թիւ 77

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԸՐՊՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆԵՐ

8 Հոկտեմբեր 1900

Բամպակ	S/0	5.63	D/Y 5.37
Ցորեն	Դեկտեմբեր	6/3 3/8	
Խանուտ	»	39/	
Եգիպտական	»	9/10	

Հեռագիր Այսօրուան

ԶԻՆՈՒ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԲԱՐԻՋ, 8 հոկտ.—Զինէն այսօր առնուած հեռագիրներու նայելով, ռուս և ճարոն զինուորները կը հեռանան Բէքինէն։ Միւս կողմէ անգլիական զինուորները ձմերելու համար պատրաստութիւններ կը տեսնեն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թիէն-Զինէն կը հեռագրեն թէ Լի-Հունկ-Զանկ տակաւին Բէքին պիտի չերթայ։ Լի-Հունկ-Զանկ խոստացեր է Ռուսիոյ՝ Մանչուրիան անոր թողուլ, պայմանով որ համոզէ Տէրութիւնները հաշտութեան բանակցութեանց ձեռնարկելու։

—Զէֆի զօրավարը համոզուած է որ Լի-Հունկ-Զանկ կատարելապէս Ռուսիոյ տիրապետութեանը տակ կը գտնուի։

—Միջազգային նաւատորմը խիստ հրամայողութիւն կը կատարէ Զինու մարտանաւերուն վրայ, վասն զի կարգ մը նշաններ հաւանական կ'ընեն Զինացիներուն կողմէ յարձակում մը Շանկայի վրայ։

—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Զինու դեսպանները չփոթութեանց իրբեւ պատասխանատու ցոյց տուած են Թուան Իշխանը, Քանկ-Իշանկը և Լիօ-Թունկը։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Կ'ըսուի թէ Մ. Նահանգները չեն հաւանիր Ֆրանսայի ծանուցագրին կարգ մը կէտերուն, մանաւանդ զէնքերու և ռազմամթերքներուն Զին ներածելու արգելքը, և Թաքուէն մինչեւ Բէքին եղած ամրոցներուն քանդումը։

ԲԱՐԻՋ.—Միջազգային զինուորները Սայտանի մէջ ետ մղեցին Զինացիներուն մէկ յարձակումը։

—Թիէն-Զինէն կը հեռագրեն թէ միջազգային զինուորները յետաձգած են Բաօ-Թինկ-Ֆուի յարձակումը։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրէթորիայէն կը հեռագրեն թէ Տէվէթ զօրավարը Վէրէնէրի վրայ պիտի յարձակի։ Անգլիացիները կ'ամրացնեն այդ տեղը։

Վերջին Ժամ

ԶԻՆՈՒ ԴԵՊՔԵՐ

Թիէն-Զին, 8 հոկտ. (Ռիթէր).— Գերման զօրախումբ մը՝ Թիէն-Զինէն քանի մը մղոն դէպ ի հարաւ՝ հանդիպեցաւ ութ հարիւր չինացի զինուորներու որոնք Պոքսերի հագուստ կը կրէին։ Գերմանները ետ մղուեցան և պարտաւորուեցան Թիէն-Զին քաշուիլ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Զինական դեսպան Վու-Թինկ-Ֆանկ ծանոյց Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյի թէ լուր առած է որ արքունիքը ճամբայ ելած է դէպ ի Սիանկ-Ֆու։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ընդհանուր սպայակոյտին մէկ տեղեկագրին նայելով Ռուսերը հոկտ. 1ին գրաւեր են Մուքտէնը, ուր բազմաթիւ թնդանօթներ ձեռք անցուցեր են։ Ռուսերուն կորուստն է 3 սպայ վիրաւոր, 10 զինուոր մեռած եւ 60 զինուոր վիրաւորուած։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՊՈՒԿԲԼԷ.—Ռումանիոյ Խորհրդարանը բացուեցաւ ալքայական հրամանագրով մը զոր կարդաց նախարարապետը։ Նախորդ նախարարապետ Պ. Քանթաքուզէն ատենապետ ընտրուեցաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մինչեւ ուրբաթ օրը 395 երեսփոխաններ ընտրուեցան (երեսփոխաններուն ընդհանուր թիւն է 670)։ Ատոնց 279 նախարարական կուսակցութեան կը պատկանին և 116ը՝ ընդդիմադիր։ Առաջիններուն մէջ կայ գանձային նախարարին եղբայրը Պ. Պալֆուր, երկրագործական նախարար Պ. Լոնկ և այլն։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Լոնտոնի և Ուաչինկթընի չինական դեսպանները ապահովցուցին Անգլիայ և Մ. Նահանգաց կառավարութիւնները թէ Եուկ-Լու հաշտութեան բանակցութեանց յանձնաժողովին պիտի չմասնակցի։

—Ֆրանսայի կառավարութիւնը Շանկայի մէջ գեղին մը ստացաւ, ուր տաղաւարներ պիտի շինէ՝ երկու վաշտերու և հրետանիներու համար։

—Ճարոնական արշաւախումբ մը առանց արդիւնքի Բէքին դարձաւ, վասն զի Պոքսերնե.ը հետզհետէ կը վերադառնան այն գիւղերը, ուրիկ փտարուած էին։ Բէքինի շրջակայ բոլոր գիւղերուն մէջ Լի-Հունկ-Զանկի անունով ազդարարութիւններ փակցուած են, որով կը ծանուցուի չինական զինուորներուն որ ամէն կերպով աշխատին Պոքսերները բնաջինջ ընելու։

—Շան-Սիի հիւսիսային կողմը սպանուեր են 56 միսիոնարներ որոնց մասին մինչեւ հիմա լուր առնուած չէ։

—Թայմզ կը յուսայ թէ Լորա Սալիսբիի նպաստաւոր պատասխան մը պիտի տայ Գերմանիոյ երկրորդ ծանուցագրին, վասն զի արդար և բանաւոր առաջարկութիւններ կը պարունակէ։ Բարիզի թերթերն ալ նոյն կարծիքը կը յայտնեն։

—Ինամակալուհին հաստատելով այն որոշումը, որով մեռելական պատիւներ պիտի ընծայուին Պառոն ֆոն Քէթէլէրի մարմնոյն, կը հրամայէ Բէքինի մէջ տաճար մը կանգնել գերման դեսպանին յիշատակին համար։

—Լու-Զուան-Լիու, կայսեր նախկին դատարակը, որուն համար կ'ըսուի թէ Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդին նախագահ կարգուած է, Թուան իշխանին պաշտպանելն է և օրերիս թշնամի օտարականներուն։

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Վատիկան կ'երեւայ թէ ետ կեցած է ուղղակի ինք հետամտելէ գողութեան գործին, թէեւ մանաւոր դատարան մը և ընդհանուր դատախազ ունենայ։ Միայն քննութիւն մը կատարուեցաւ որուն տեղեկագիրը յանձնուեցաւ Իտալիոյ ոստիկանութեան։ Գողցուած արժէքներուն՝ 357,310 ֆր.ի չափ՝ մեծ մասամբ իտալական արժէքներ են։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

Լուրէնսօ-Մարքէզէն՝ կը հեռագրեն թէ Բրիւկէր նախագահը բնաւ այցելութիւն չընդունիր, բայց երբեմն ցերեկները պտոյտ կը կատարէ կառավարիչին հետ։ Տիկին Բրիւկէր ծանրապէս հիւանդ է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	11 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	12 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	11
Ռումէլի երկթ. գոց.	Ֆր.	110	—
Ամէնէն բարձր գին	»	110	37
Ամէնէն վար գին	»	109	75

ԲԱՑՈՒՄ 26 Սեպտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ֆ. Ֆ.	24	11
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	109	50
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէտէի ժէնէրալ ՕՔՔմ.		0	34
Սօս. ՕՔ. Շանմ է Վալէօռ.		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	18
Թրամուէյ բաժնեթ.		6	35
» Ժուիսանս		205	—
« պարտաթ.		465	—
Բարափ Կ. Պոլսոյ		460	—
Թրանսվալ		79	10

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	25
» » » չէք	»	109	25
Բարիզ » »	Ֆր.	23	10
» » » չէք	»	22	94
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	68
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	22	13

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Բօլ էմբէրիալ	»	98	30
Քրիմիզ	»	5	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	07	30
Մէճաիք	»	98	20
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻՋ, 8 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	07
» » 3 1/2 %		102	25
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	61
) գոց.	»	22	57
» » » Բ.	»	—	
« « « Գ.	»	25	10
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	538	
Օսմանիէ	»	423	50
Բաւմէլի երկաթուղի	»	1:1	50
Օսմ. մաքսատուն	»	5:8	25
Օսմ. Ռէժի	»	327	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %		490	—
Քէտէի Լիոնէ		1080	—
Իտալական Ռանթ	»	93	45
Սպանիական արտաքին	»	71	50
Եգիպտիէն իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	81	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Դրամազէրէյ	»	3	—

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Հոկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ		99	06
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		46	—
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		22	12
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.		22	18
Օսմանեան Պանքա		11	37
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		38	50
» Մոնոբոլ		42	—
Պուլկարական 1888		83	—
Եգիպտիէն իւնիֆիէ		105	25
Տօմինիոն		104	-
Թրանսվալ		3	25
Այտրն երկաթուղի		10	—
Փոխառութիւն		25	360

ՎԻԵՆՆԱ, 8 Հոկտեմբեր

Փոխառ. Լոնտոնի վրայ	»	212	10
Բաւմէլիի երկաթուղի	»	105	20
Օսմ. Ռէժի	»	297	-

ՊԵՐԼԻՆ, 8 Հոկտեմբեր

Ռուպլը	»	216	12
Բաւմէլիի երկաթուղի	»	106	20
Ամստ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 օսմ.	»	20	260

ՁՐԻ

ՈՒԶՈՒԷՐ և ԿԸ ՍՏԱՆԱՔ ձրի գրացուցակ մը, ՄՍՐԳՍԱՐԵԱՆ գրատան, և այլ եւս բնաւ չէք մտածեր թէ ի՞նչ գրքեր պէտք է գործածել մեր նախակրթարաններունմէջ։

Ուստումն Խորհրդոյ ուսանց ծրագրին համաձայն բոլոր դասագրքերն բաժնուած են տարիներու։

ԳՆԵՑԷՐ և ՊՆՆԵՑԷՐ Մանկավարժական քերականութեան Գ. մասն, պատկերազարդ այս գիրքը իր աննման ոճով, պատկերներով կ'ուսուցանէ քերականութիւնը ցարդ աւանդուած եղանակներէն բոլորովին տարբեր. գին 4 ղրշ.։

Նոր լոյս տեսան

Արծաթմատեանիկ. կարճ կարճ նախադասութիւններով պատրաստուած 1. կ'ուսուցանէ առոգանութիւն. 2. կը հոմանցնէ տղոց բառամթերքը. 3. կը վարժեցնէ կարդալ պատմել և յիշողութեամբ գրել։

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ պատկերազարդ. ֆրանսայի մանկավարժի մը ընտիր գործէն, պատկերազարդ, գին 3 ղրուշ։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ կամ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ գրաբարի, Ռոպերթսոնի դրութեամբ կազմուցանէ գրաբար, առանց նախապէս հոլովները և բայերը ի բերան սորվեցնելու։ Գին 4 ղրշ.

Դիմել միջոց Մարգարեան գրատուն։

9—10

Հրատարակուեցաւ.

ՏՕՐԹՈՐ. Դ. ՏԱՂԱՒԱՒՐԵԱՆԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՍԱՂՄՈՆԱԿՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆ 5 ՂՐՈՒՇ

5—10

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲՈԼԷՃ

Տնօրէն Պ. Ժիլ Ֆօռ.

Բերա, Տրօկման փողոց, Թիւ 2-4

Այս վարժարանին մէջ աշակերտները իրենց մայրենի լեզուին չափ լաւ կերպով պիտի սորվին Ֆրանսերէն։ Բոլոր դասախօսութիւնները Ֆրանսերէն լեզուով կը կատարուին։ Վարժարանին ծրագիրը համաձայն է Ֆրանս. Լիսէներու ծրագրին։ Երկու տեսակ վկայագիր կը տրուի։ Դասական և Նոր (classique et moderne)։ Ֆրանսերէնի ուսուցման համար կազմուած այս ընտիր ծրագրին մէջ ընդարձակ տեղ տրուած է Թուրքերէն, Հայերէն և Յունարէն լեզուաց ուսման։

Նոյն վարժարանին մէջ գիշերթիկ և ցօրեկեայ, ինչպէս նաև ցօրեկեան ճաշը վարժարանին մէջ ընելու պայմանաւ աշակերտներ կ'ընդունուին։

Դասերը պիտի սկսին սեպտ. 7|20ին։

9—10

Աճառօղլ Օսմանկը Թիմ

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով տրոսճուած 1853 սեպտ. 26ին կոստանդնուպոլսոյ հանրագրութեամբ տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Դերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. գրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի գրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԵՐԼԻՆ ՎԻՔՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ
Ժողովրդական ապահովագրութեան կեանքի վրայ. առանց բժշկական փնտրտուքի

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը; կամ տղոց ու օրիորդաց համար օժիտ մը; շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միւնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար):

Ապահովագրութիւն տոգեւնալի, երկաթուղիի, թիւնելի եւն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆԿԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆ.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային:

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՏԱ Ընդհ. Դործակալ.—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ

Գալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ Խան, թիւ 7, 8, 9.

Լ'ԻՒՐՊԷՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.
76 միլիոն ֆրանք
Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիկէ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Գալաթիա Վօյվոտա, Լօրանտս խան: Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Գրէտի Լիոնէ:

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն
ՌՈՒՍՇՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կարասի, անշարժ ստացուածք, վաճառք, եւն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ:
Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ:

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ: Անկախ Բարիզիա մը անձնասպանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար:

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ: Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները կամ տրուելով կամ տունց կամ արուելու:

ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ:

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա):
Ժ. Պ. ՔԱՍՍԱՐԷԹՔՕ
Կ. Պոլիս, Գալաթիա, Դոքթորեան խան, թիւ 6-9
Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սատրգիէ խան, Պահէնդ Դաբու:
Ընկերութեան դրամատունն է
ԿՐԼԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

VIN DE BUGEAUD
TONI NUTRITIF AU QUINQUINA ET AU CACAO
ՊԻԻԺՈՅԻ ԳԻՆԻ
ԿՈՐՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆԳԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ԿԱԿԱՈՅՈՎ
Պիիժոյի Գինին կորովիչ դեղերու է՝ հաճելի և է՝ լաւ է: Բովանդակ աշխարհի բժշկական հեղինակութիւնները զայն կը յանձնարարեն անարիւնութեան, քլորոզի, ամէն տեսակ տենդերու, ջղային նիւանդութեանց, ստամոքսի նիւանդութեանց և նորաբոյժ վիճակի համար:
Պիիժոյի Գինին կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ:
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—P. LEBEAULT & Cie, 5, rue Bourg-l'Abbé, PARIS.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՍԻ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ
396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանենի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիւղ Զրպուրճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, դուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Ե. Դ. Զմեռնցիները կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (միայն կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:
Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ԶՈՒՆԻՆԳ !! 197

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷԻՒՆԻ
LES PROVINCES RÉUNIES
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻԻԲՄԷԼ
Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գլխաւոր Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ
Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՌՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Գալաթիա, Ճէյտիա խան

Գաւառաց համար պատուաւոր հրաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ՔՈՒՆ ԶՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԱՆԲՈՒՆՈՒԹԵՆԷ մաշած, նիհարցած անձերուն ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ՔՈՒՆ պարզեւելով անոնց կազմուածքը զօրացնելու, կիներու ԱՐԳԱՆԴԱՆԵՂՈՒԹԻՒՆԸ, ԴԻՒՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ, տղոց ԶՂԱՋՈՒԹԻՒՆԸ (հեվալէ) և ամէն հասակի յատուկ ԶՂԱՑԱՒՈՒԹԻՒՆԸ (հեվալվի) ու ԲԱՆԴԱՐՈՒՇԱՆՔԸ (սաերգլամա) շուտով և հիմնապէս բուժելու միակ դարմանը ԺԷԼԻՆՕԻ ՕՇԱՐԱԿՆ է (Sirop Gelineau):

ՔՈՒՆ ԲԵՐԵԼՈՒ ամէնէն ազդեցիկ, ամէնէն անվնաս և փոփոխած դեղը ԺԷԼԻՆՕԻ ՕՇԱՐԱԿՆ է. որուն շնորհիւ կարճ ժամանակի մէջ կը բժշկուին ԴԻՒՐԱԳՐԴՐՈՒԹԻՒՆՆ ու ժանտասենդէ (հիւմա) առաջ եկած ուղեղային հիւանդութիւնները:

ԿԱՊՈՑՏ ՀԱԶԸ բուժելու ամէնէն ընտիր ու ազդեցիկ դեղը ԺԷԼԻՆՕԻ ՕՇԱՐԱԿՆ է, որ փոքրիկ հիւանդին առողջաբար քուն պարգեւելով, գիշերները կացին սաստկանալը կ'արգիլէ ու տղուն զօրանալուն և ուժգնանալուն կ'օգնէ:

Կը ծախսուի ամէն գեղարաններու և մթերանոցներու մէջ: 496 23—26

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
(Լիմիթէտ), Գարագոյի, Մէլիկեանի և Սրբ. Մարի Գիլիս Քանդլ ընկերութիւն

Անունը	Թօնոյ	Անունը	Թունոյ
Ամստրդ	3000	Թիբզոն	4000
Ռեգիս	3000	Նէրգիզ	2400
Ժէյզէր	3000	Սուպէրբ	2250
Գէնտրոբլա	3000	Բէրտ	1250
Նորտա	3000	Մէֆիսթոֆ	1000
Դամէնլի	2000	Գոսբրնի	1500
Քարտիէրիս	2500	Գուլիա	1000

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻՊՕԼ և ԸՆՆ Ուիթալ խան ՃԷՄՍ ՄՈՍ Ի. ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերբուլ

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ
Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը:

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ անձերուն, որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ մը; Ակ. Նա որ գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, Դատի առած է գիտութեան ամէնէն վերջին մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերն մէջ: Մանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ ճշմարտութեամբ բաստուած (դշանաւոր անձերու, ազգութեան և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիրերու, երկրաչափական պատկերներ՝ կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր տշխարհագրական քարտէսներ):

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1ին սկսեալ չորս թերթ լոյս կը տեսնէ. Առ Նուազն 400 տեսրը պիտի ըլլայ. որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները նաեւ կրնան ամբողջ հատորներ ալ գործը ընդունիլ 10 տեսրէ բաղկացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներ իրենց հրատարակութենէն վերջ: Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են:

Պայմանաւոր բաժանորդագրութիւնը հետեւեալն է. { 180 ֆրանք առանձին տեսրերով կամ սեռիներով եւ կամ ոչ ամբողջական հատորներ / 215 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կապ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանցաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը մանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը:

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրութիւնով, ստորագրողը կերթ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոր գրաւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան:

ԴՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17: Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի դրկուի ձրի:

COMPAGNIE RUSSIA ASSURANCES
ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մարքաթա 37
Ապահովագրութեանց հիւզեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵՆԱՆ.— ՈՒՂԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Սրբոյնաւորութեան գումար	121,76[illegible]
1898 ի Հասոյթք	34,775,48[illegible]
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,170,[illegible]

Ընկերութեան քննչ. ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԱՒՐՄԻՒԶ — Գլխաւոր Գործակալ (Գր. տեղը Մատուռան) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՖՈՐ ԲԷՐԲԷՐԼԷՆ

ՄԻՇԵԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Գալաթիա, Վօյվոտա Պանայականոցին կից թիւ 91

Վաճառատան մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵՏԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱԳԱՆԱԿ: Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, առուկի կապիչներ (գասզգ պաղը), տեսակ տեսակ գբրներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսգոբ), փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ: Գիները շատ աժան: Ցանկագրքոյկ շատ գոհ պիտի մնան:

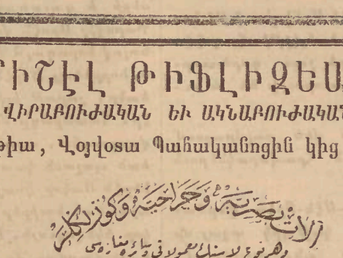

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի ՀԱՆԳՈՒՅՑԱՑՈՒՑԻՉ ԴԵՂԱՏԱՀԱՏՆԵՐՈՒՆՑ
Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet Monnaie փողոց թիւ 23: Եր ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ:

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԱՌ
Ընդարձակ էջի, Կ. Պոլսոյ և Օրթաքոյի

Անունը	Թօնոյ	Անունը	Թօնոյ	Անունը	Թօնոյ	Անունը	Թօնոյ	Անունը	Թօնոյ
Այպանը	1069	Գոմօ	1497	Եոզօ	1011	Մայմօ	724	Բօգարիս	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սագֆօ	1113
Անտէլօ	1541	Գոքսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիս	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Միլվիս	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Մէնրօ	1200
Գօրտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորատիս	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրասօ	1076	Տրարօ	1713	Հուսպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Տիմամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպլրօ	2464	Իտանիս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Դէլրօ	1671	Էլտորատս	1520	Ցիւնս	1080	Օնանարիս	4036	Թորքիտս	487
Գալիբոս	1337	Էրազօ	1841	Քէրս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէզ	1244	Ֆիտս	954	Քալբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմնս	1700	Բօլս	510	Վօլս	1289
Գիրկաս	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէս	1053	Բիրկնօ	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանդս	2272	Բինալտս	1663	Եէտս	1850
Գլնս	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվերնս	1643	Բօլս	1613	Զէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրենցս	3191	Բսմէս	1789		

Լօրենցս չոգենաւը, նաւապետ Ո ինկ ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:

Քոնկս չոգենաւը. նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 29ին և դեկտ. 12ին հոս կը սպասուի:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Քիւչուք Մէյլէթ խան, Գալաթիա 377

ՇՐԹՏ. ԼԷՅԼԱՑՏ ԵՒ ԸՆ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լէյբոլ և Պրոնֆրի գլխ. բանկ. տեղ

Անունը	Թօնոյ	Անունը	Թունոյ
Վիքտորիան	10500	Գլասվիան	[illegible]
Ռմէնեան	10500	Էնիբրիզն	[illegible]
Քէսարիան	10500	Երզրում	[illegible]
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	[illegible]
Ֆիլատելֆիա	9000	Դրապան	[illegible]
Գօլօսպան	8000	Ռէնիան	[illegible]
Ճորճիան	8000	Ընտալուան	[illegible]
Գոսդրնիան	8000	Գլազիրն	[illegible]
Ֆիրենիան	8000	Լէսպան	[illegible]
Ցալէրնիան	3700	Մրնեմ	[illegible]
Վավնիան	3700	Գրօրդս	[illegible]
Գլամինիան	3700	Լիսպան	[illegible]
Ցալպան	3500		

Ապրանքի տէրերն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ ապրանքներ վերաքննելու համար, որոնց հրաւանքը երկու լրագրեալ ամսոյն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմեցէք.
ԷՆՎԻԼ ԼԱՆՏՈՆ
Գալաթիա, քարափին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

COMP RUSS
NAVIGATION A VAPEUR ET COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԱՌ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւն

26 9	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի	
27 10	Իզմիր, Բիրէ, Ղազիանթեպ եւ Ալեքսանդրետ, Բոլս-Լատաքիա, Ֆինիկիա, Էրզրում եւ Բիրէ.	
28 11	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի	
28 11	Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Տրապիզոն, Տրապիզոն եւ Բիրէ.	
	Ռում ժամը 4ին յետ միջօրէի	
29/12	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի	

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԻ

—)(104)(—

ԹԷՈՖՈՐ ՈՒԱԴՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԲ.

ՊԱՐԱԳԱՑԻՆ ՇՐՋԱՌԻԿ ԲԱՆՏԸ

4.

—Իրաւունք ունիք։ Կ'երեւայ որ այդ ընտանիքը լաւ կը ճանչնաք, պարոն։ բայց Բօլ չկրցաւ տան վարձքը վճարել, ուստի պառաւը իր քով առաւ զանի։ Եւ այն առտուն որ պառաւն ու Բօլին միասին դուրս պիտի ելնէին—շատ կանուխ և մութ էր դեռ—Բօլլին ոտքը զարկաւ երեք պզտիկ աղջիկներու, որոնք մեծ դուռէն ներս սողոսկած էին գիշեր ատեն և սանդուխներուն վրայ պառկած էին. Աղջիկները իրենց գիշերային իջեւանին համար չվճարելուն՝ յանախ սովորութիւն ունէին պառաւին սանդուխներուն վրայ քնանալ։ Բօլին մոտեմբեմ վիճակի մէջ վերցուցին ու հիւանդանոցին մէջ մեռաւ։

Պարագային շրջառիկ բանտին մէջ չարաչար յոգնելով ի զուր կուռեցայ նախանձի ամէնէնզարհուրելի ձեւին դէմ,—նախանձ հանդէպ նմաններու՝ թէ անոնք ապրէին ու շնչէին, մինչդեռ կեանքի չունչ մը չի կար մէկուն համար։

Մօրեղբօրս Սիմէլի մահը զիս հարուստ մարդ մը ըլած էր, բայց ինչ օգուտ ունէր ինձ հարստութիւնը, եթէ չէր կրնար ազատել զիս գիշեր ցերեկ մտքես չելլող տեսիլէն,— մանաւանդ, խլտեակին ու կնոջ տեսիլէն։

Ու երբ կը մտածէի թէ հարստութիւնը կարիլ մը սփոփանք չէր կրնար տալ ինձի, ու կը յիշէի Ուիլիիմիի քարոզը հարստութեան վրայով, կ'ուզէի հայիին մէջ ինքզինքս դիտել, և դառնալս ժպիտ փոսացած այտերուս, խորշոմած ճակտիս ու մեկամեղմոտ աչքերուս ի տես, ու յիշել անոր բառերը՝ մեռնելէն յետոյ իմ մօտս թեւածելուն մասին։

Մտածումներուն ամէնէն յիմարեցնողն էր մտածումն իմ հարստութեան ու այն աղտեղութեան, որուն մէջ մնուած էր ան։ Ուիլտերսբրիի «Հաւատք և Սէր» պատկերին տէրն եղած էի հիմա, գնած ըլլալով զայն Գօնտ Սթրիթի վաճառականէն, որուն կը վերաբերէր այն։ Նոյնպէս մեռաւ անցուցած էի Քրիսթասլիի պատկերը, և չարունակ ասոնց կը նայէի որովհետեւ սենեկիս պատէն վար կախուած էին։ Ժամանակէ մը յետոյ, սակայն ոչնչացուցի Քրիսթասլիի պատկերը, չափազանց ցաւալի ըլլալուն։ Թէպէտ չէի ուզեր տեսնել բարեկամներս, սակայն կը կարդայի անոնց նամակները. արդարեւ, այս միեւնոյն նամակներն էին միայն որ կրնային մերթ ընդ մերթ բռնի ժպիտ մը պատճառել ինծի։

Գրեթէ ամէն նամակ կ'աւարտէր ճամբորդութիւն յանձնարարելով ինծի, տարբերութիւններէս ազատելու համար զիս։ Անգլիացիին համար ճամբորդութիւնը ամենաբոյժ դեղն ըլլալ կը թուի միշտ։ Ուինիֆրէտին համար սէրն ու կարեկցութիւնը կը հալածէր զիս, մանաւանդ երբ կը տանէիր զիս և սակայն իմ այս բարեկամներս կը թուէին ենթադրել թէ պէտք էր որ ազատէի իմ տրամութիւնս։ Ուշ, տրամութիւնս ազատի, կարեկցութիւնս թօթափել, հոգիս մարմինս քակող ճգնաժամերէն խոյս տալ, ասի միակ կենդանի մնացած բանէն—յիշատակէ—փախուստ տալ եղած պիտի ըլլար։

Ուիննին խոյս տալու պէտք ունէր։ Բայց Ուիննին յիշատակն էր հիմա. և պէտք էր որ անկէ խոյս տայի։ Եւ սակայն յիշատակն էր որ խեղճեցնելու չափ կը գրգռէր զիս։ Անտարակոյս ընթերցողը տակաւ արարած մը կը կարծէ զիս թոյլ տալուս համար որ գթութեան զգացումը այս կերպով այրուիլս քանդէ։ Բայց ոչ այնքան իր մահը որքան իր մահուան եղանակն էր որ սիրտս կը խմբէր ու հոգիս կը մաքէր։ Անոր գլխուն պատահած աղէտները չափազանց ծանր ու անբաղդտելի՝ սրոգդ վրայ չէր կրնար մարդ մտածել, առանց այտերը տժգունելու և սարսուռ մը զգալու մարմնոյն մէջ, յաւէտ աչքիս առջեւ էին, հեգնելով ու խեղճացնելով զիս։

«Մեռած խրտիրի մը մէջ»։ Երբ ամէն գիշեր ձայն կու տայի երկնքին այս ամբաստանութեան, փողոցներուն մէջ վեր վար թափառելով, ուղեղս կ'այրէր, կը խմբէր ճակատագրին դէմ զայրոյթի ու աւելի զարհուրելի ապստամբութեան այն միեւնոյն մտածումներով, որոնք վախցուցած էին զիս երբ առաջին անգամ տեսայ թէ ինչպէս երկնքին ամէնքէն կամ պարագային քմահաճոյքը կատարուած էին բոլորովին։

Յետոյ կուգար այն բուռն տենչը հանդէպ մահուան, զոր իմինս նման վիշտ մը անհրաժեշտ կերպով պէտք է պատճառէ։ Բայց եթէ ճշմարիտ ըլլար նիւթապաշտութեան սորվեցուցածը, անձնասպանութիւնը պիտի ազատէր զիս հոգի իսկ անոր մասին իմ յիշողութենէս։ Եթէ, միւս կողմէ, ճշմարիտ ըլլար նախահայրերուս բնազանցական վարդապետութիւններէն սորվածս, անձնասպանութիւն գործելն ուրիշ բան չէր կրնար ըլլալ՝ բայց եթէ վերջնական ապարիտ մը դառնալ այն միեւնոյն անծանօթ ու անողոք զօրութեան ձեռքը, որուն հետ մինչեւ վերջը կռուած էր սէրս։

«Անձնասպանութիւնը կրնար իմ հոգիս անօրինէն բաժնել յաւէտ», կ'ըսէի, և այն ատեն ողբերգութիւնը այնքան ցիւաղրէն անորդար կը թուէր որ չէր կրնար ճշմարիտ ըլլալ. ու կ'ըսէի. չկրնար ըլլալ... այս տեսակ բաներ չեն կրնար ըլլալ. սոսկալի երազ մըն է այս։ Մեռած չէ անոնց կալլէս է հիմա Քարնարվօնի մէջ բարեկամներու հետ, ու պիտի սթափիմ ու խնդամ բոլոր այս երեւակայական դէպքերուն վրայ։

Եւ ի՞նչ էին հիմա իմ զգացումներս՝ հօրս յիշատակին հանդէպ։ Մա՛դ կրնա՞յ պիրկ իր սրտին մէջ՝ մէկը, և մեւեւնոյն ատեն առել ուրիշ մը, ան՝ էքի մը զգուութեան հաւատացած ըլլալուն համար, և զայրանալ անոր դէմ իր եւրին ունէքէ մը ձգած ըլլալուն։ Կրնա՞յ։ Հիւանդութենէս յետոյ Լոնտոն դառնալուս՝ Ուիլտրբրիին վերադարձուցած էի սեղդուած թագուհիին ընդօրինակութիւնը զոր իմի փոխ տուած էր։ Բայց Ուիլսոն Հոլի մատենադարանէն բերած էի հօս բուն ընդօրինակութիւնը, խնամով կազմուած սեւ կաշիէ կողքի մը մէջ, զոր հայրս կը սիրէր։ Այդ սեւ կաշին տեսքն անգամ կը զայրացնէր զիս հիմա։ Ամէն անգամ որ աչքէ անցընէի զայն։ կ'ունենայի այնպիսի զգացում մը որ ատելութեան ու երկիւղի խառնուրդ մը կը թուէր. ատելութիւն՝ հանդէպ հօրենական աւելորդապաշտութեան, որոնք կը յայտնուին գրքի մէջ և երկիւղ՝ անոնցմէ։

Օր մը գիրքը դարակին հանեցի։ Զայն սենեկէն դուրս նետեցի։ Ամենօրեայ դիպուածաւ գտնելով զայն դիմադրելի կոտորածութեան տեսարանի մէջ։ Զայն ինչպէս սոսկալի երազ մը կուտէր արիւնս՝ Ֆէնելա Սթանլիի Օլուինի, ու Ռոման կամ Կրիսի զարաւոր նախահայրերու հետ։ Զայն դարերէ ի վեր ճակատագիրս կապուած Սպասյ թերթերը փրցնել ու կրակի նետել զանոնք։ Բայց յանկարծ ինչպէս թերթերը ծածկուեցան հօրս նամակներուն վերաբերեալ կոչնանշանով՝ —Նամակներ՝ զոր հայրս ուղարկեր ըլլալու էր այնքան խորունկ կերպով պէտք թէ մեծ փիլիսոփայի մը գրուած եղած ըլլային, փոխանակ գիրքերի մը շաղափողութիւններէն ըլլալու։ Ակնթարթ մը ինչ ինչ բառեր ուշադրութեան եղան որ ձեռքիս մէջ գտնուող թերթերը կրակին վրայ դնելու չեմ։ Շատ ուշ. քիչ մը աջեմէն գտնուող կրցայ բռնել։ Յետոյ ձեռքիս մէջ մնացածներուն վրայ դարձնելով աչքերս՝ հետեւեալ բառերը կարդացի։

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԵՒՆՈՒՆԻ
(Շարունակելի)